

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ

Кафедра журналістики

Кваліфікаційна робота магістра

на тему «**Позитивна дискримінація як чинник медіатворчості**»

Виконав: студент 2 курсу, групи 8-0619-мк
спеціальності 061 Журналістика

ОПП Медіакомунікації

Мотревич О. В.

Керівник – проф, д.соц.ком

Чернявська Л.В.

Рецензент – проф., д. соц. ком.

Ковпак В.А.

Запоріжжя – 2020

ЗМІСТ

Завдання	3
Реферат	5
Вступ.....	7
Розділ 1. Наукова інтерпретація поняття «дискримінації» та дискримінаційні дії в медіаторчості	11
Розділ 2. Реалізація принципів позитивної дискримінації у реальному житті та медіадискурсі.....	44
Розділ 3. Створення медіапродуктів із урахуванням позицій позитивної дискримінації.....	73
Висновки	87
Список використаних джерел	91
Додаток А.....	99
Додаток Б	100
Додаток В.....	101
Summary	102

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет журналістики
Кафедра теорії комунікації, реклами та зв'язків із громадськістю
Рівень вищої освіти магістерський
Спеціальність 061 Журналістика
ОПП Медіакомунікації

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Березенко В.В.

«__» _____ 2020 року

З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Мотревичу Олексію Володимировичу

1. Тема роботи (проекту) «Позитивна дискримінація як чинник медіаторчості»

керівник роботи (проекту) Чернявська Л.В., д.соц.ком., професор,
затверджені наказом ЗНУ від «1» червня 2020 року № 649-с.

2. Строк подання студентом роботи 1 грудня 2017 року.

3. Вихідні дані до роботи праці вітчизняних та зарубіжних медіадослідників О.-М. Бачинської, С. Погребняка, І. Янковця, Г. Христової, Г. Журавльової, З. Равлінко, Т. Фулей, С. Пономарьова, І. Федерович, О. Бондаренко, М. Буткевич, І. Федотович, І. Полховської, Р. Мандель, Н. Паніної, К. Скулкіної, О. Сав'юк, Л. Чернявської

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1) на основі наукової літератури виокремити поняття «дискримінація» як загрози інклюзивності сучасного суспільства; 2) з'ясувати форми проявів дискримінації в сучасній медіаторчості та соціальних практиках суспільства; 3) встановити структурні і комунікаційні характеристики позитивної дискримінації; 4) виявити гострі теми в медіаторчості, пов'язані з виявами позитивної дискримінації; 5) Визначити доцільність застосування позитивної дискримінації у медіапросторі та їх участь у формуванні соціальних практик.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) –

6. Консультанти розділів роботи (проекту):

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Чернявська Л.В.	02.09.2020	02.09.2020

Перший розділ	Чернявська Л.В	13.10.2020	13.10.2020
Другий розділ	Чернявська Л.В	31.10.2020	31.10.2020
Третій розділ	Чернявська Л.В	5.11.2020	5.11.2020
Висновки	Чернявська Л.В	26.11.2020	26.11.2020

7. Дата видачі завдання 02.09.2020 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання	Примітка
1.	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх вивчення та аналіз; укладання бібліографії	Травень 2020 р.	Виконано
2.	Збір матеріалів для аналізу	Червень 2020 р.	Виконано
3.	Написання вступу	Червень 2020 р.	Виконано
4.	Підготовка Розділу 1	Вересень 2020 р.	Виконано
5.	Написання Розділу 2	Жовтень 2020 р.	Виконано
6.	Написання Розділу 3	Листопад 2020р.	Виконано
7.	Формулювання висновків, оформлення роботи	Листопад 2020 р.	Виконано
8.	Одержання відгуку та рецензії	Грудень 2020 р.	Виконано
9.	Захист роботи	Грудень 2020 р.	Виконано

Студент _____ Мотревич О.В.
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено
Нормоконтролер _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Магістерська робота «**Позитивна дискримінація як чинник медіаторчості**» – основний текст – 91 сторінки. Для виконання дипломної роботи опрацьовано 84 джерела.

Об'єктом дослідження є зразки медіатекстів (кінофільмів, мультфільмів, комп'ютерних ігор, книг) із прикладами позитивної дискримінації.

Предметом дослідження є прояви позитивної дискримінації, які зумовлюють зміни першоджерела медіапродукту відповідно до норм переважних прав для окремих соціальних груп, а також перспективи захисту авторів та розробників.

Метою дослідження є формування позитивної дискримінації в медіаторах, пошук інструментів обмеження впливу позитивної дискримінації і засобів захисту авторів, розробників від посягань на їх авторську думку та свободу творчості.

Для реалізації поставленої мети необхідно виконати такі **завдання**:

- 1) на основі наукової літератури виокремити поняття «дискримінація» як загрози інклюзивності сучасного суспільства;
- 2) з'ясувати форми проявів дискримінації в сучасній медіаторчості та соціальних практиках суспільства;
- 3) встановити структурні і комунікаційні характеристики позитивної дискримінації
- 4) виявити гострі теми в медіаторчості, пов'язані з виявами позитивної дискримінації;
- 5) Визначити доцільність застосування позитивної дискримінації у медіапросторі та їх участь у формуванні соціальних практик.

Методи дослідження. У роботі було використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Було використано системний підхід до медіа творчості як до великої системи, складної за своєю структурою, поділом на жанри та творчий підхід. Також було використано метод порівняння у випадку з першоджерельними даними у порівнянні з фінальним продуктом який підлягає аналізу. Порівняльно-історичний метод у випадку з встановленням історичних розбіжностей між історією та медіа продуктом. Також використовується метод кейс-стадіну, тобто розгляду кожного випадку окремо, детально вивчаючи усі особливості. Під час розгляду звинувачень також відбувався контент-аналіз, яким визначалась емоційна спрямованість текстів. Також було розглянуто метод когнітивного впливу, у випадку з звинуваченнями розробників, які намагались вплинути на аудиторію з метою виправдання себе та перекладання провини на саму аудиторію.

Методологічну і теоретичну основу дослідження складають праці, присвячені розгляду гендерних аспектів, стереотипів та позитивної дискримінації й позитивних дій авторів: О.-М. Бачинської, С. Погребняка, І. Янковця, Г. Христової, Г. Журавльової, З. Равлінко, Т. Фулей,

С. Пономарьова, І. Федерович, О. Бондаренко, М. Буткевич, І. Федотович, І. Полховської, Р. Мандель

Також у роботі розглядались дослідження ксенофобії як джерела дискримінації, питання толерантності авторів: Н. Паніної, К. Скулкіної, О. Сав'юк, Л. Чернявської

Наукова новизна проведених досліджень призведе до отримання базових рекомендацій з приводу звинувачення або виправдання у дискримінації\позитивній дискримінації у медіапродуктах, їх ролі у формуванні інклюзивного суспільства.

Сфера застосування: матеріали проведеного дослідження можуть бути використані у професійній діяльності медіа дослідників, активістів та борців за рівність у медіа. Ця робота може стати у нагоді громадським організаціям, які опікуються додержанням гендерної рівності, а також може бути використана під час вивчення курсів пов'язаних з соціальною проблематикою ЗМІ у вишах, а також для створення тренінгів та лекцій.

ДИСКРИМІНАЦІЯ, СТЕРЕОТИП, КІНО, КОМП'ЮТЕРНІ ІГРИ, РІВНІСТЬ, ЛГБТ, ПОЗИТИВНА ДИСКРИМІНАЦІЯ, ФЕМІНІЗМ, МЕДІАДИСКУРС.

ВСТУП

Актуальність теми: На сьогоднішній день відбувається активний розвиток суспільної взаємодії на шляху творення інклюзивного суспільства, що передбачає вирішення питання гендерної рівності та боротьба з дискримінацією. Спираючись на ці тенденції, а також на журналістський підхід, тобто баланс думок та об'єктивне сприйняття ситуації, з викладом думок обох сторін, можливо провести детальний аналіз дискримінації та позитивної дискримінації, з якою стикаються багато людей та які прописані у законах.

Дискримінацію та позитивну дискримінацію вітчизняні дослідники вивчають переважно у правовому або трудовому полі, не розглядаючи медіапродукти. Менше уваги також приділено тому, як медіапродукти допомагають формувати гармонійне суспільство із рівними та збалансованими можливостями реалізації для кожного. В перу чергу йдеться про соціальні групи людей, що піддаються дискримінації за різними ознаками.

Науковий дискурс потребує чіткого окреслення поняття дискримінації, її видів, тому у нашому дослідженні з'ясується значення поняття дискримінація, що їй відповідає, а також що можна за різних умов вважати дискримінацією. Також слід визначити, які існують види дискримінації, хто стає жертвою, а також як інтерпретуються різні випадки дискримінації і встановлюється чи була насправді дискримінована людина або певна група людей певним вчинком або проявом.

Важливими працями при дослідженні були праці науковців: О.- М. Бачинської, С. Погребняка, І. Янковця, Г. Христової, Г. Журавльової, З. Равлінко, Т. Фулей, С. Пономарьова, І. Федерович, О. Бондаренко, М. Буткевич, І. Федотович, І. Полховської, Р. Мандель, які розкривали особливості дискримінації у реальному житті.

На сучасне мистецтво починає все більше впливати тренд з гіпертолерантністю, а також прагненням догодити всім меншинам, які цього

вимагають. Через цей вплив ми можемо побачити зміни у сюжетах, репрезентації, а також вимоги до фільмів та комп'ютерних ігор від провідних премій та нагород.

Метою дослідження є формування позитивної дискримінації в медіатворах, пошук інструментів обмеження впливу позитивної дискримінації і засобів захисту авторів, розробників від посягань на їх авторську думку та свободу творчості.

Реалізація мети передбачала виконання наступних завдань:

- 1) на основі наукової літератури виокремити поняття «дискримінація» як загрози інклюзивності сучасного суспільства;
- 2) з'ясувати форми проявів дискримінації в сучасній медіаторчості та соціальних практиках суспільства;
- 3) встановити структурні і комунікаційні характеристики позитивної дискримінації
- 4) виявити гострі теми в медіаторчості, пов'язані з виявами позитивної дискримінації;
- 5) Визначити доцільність застосування позитивної дискримінації у медіапросторі та їх участь у формуванні соціальних практик.

Об'єктом дослідження є зразки медіатекстів (кінофільмів, мультфільмів, комп'ютерних ігор, книг) із прикладами позитивної дискримінації.

Предметом дослідження є прояви позитивної дискримінації, які зумовлюють зміни першоджерела медіапродукту відповідно до норм переважних прав для окремих соціальних груп, а також перспективи захисту авторів та розробників.

Методи дослідження. У роботі було використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Було використано системний підхід до медіа творчості як до великої системи, складної за своєю структурою, поділом на жанри та творчий підхід. Також було використано метод порівняння у випадку з першоджерельними даними у порівнянні з фінальним продуктом який

підлягає аналізу. Порівняльно-історичний метод у випадку з встановленням історичних розбіжностей між історією та медіа продуктом. Також використовується метод кейс-стадіну, тобто розгляду кожного випадку окремо, детально вивчаючи усі особливості. Під час розгляду звинувачень також відбувався контент-аналіз, яким визначалась емоційна спрямованість текстів. Також було розглянуто метод когнітивного впливу, у випадку з звинуваченнями розробників, які намагались вплинути на аудиторію з метою виправдання себе та перекладання провини на саму аудиторію.

Методологічну і теоретичну основу дослідження складають праці присвячені розгляду дискримінації, позитивної дискримінації, позитивних дій таких авторів як О.-М. Бачинської, С. Погребняка, І. Янковця, Г. Христової, Г. Журавльової, З. Равлінко, Т. Фулей, С. Пономарьова, І. Федерович, О. Бондаренко, М. Буткевич, І. Федотович, І. Полховської, Р. Мандель

Також у роботі було використано інформацію з наукових робіт про ксенофобію, як джерело дискримінації Н. Паніної, К. Скулкіної, О. Сав'юк, Л. Чернявської

Наукова новизна одержаних результатів полягає у створенні нового напрямку вивчення дискримінації, позитивної дискримінації, а також позитивних дій. Отримані данні можливо буде застосувати для аналізу вітчизняних, а також іноземних продуктів меді творчості, таким чином, може бути побудована та покращена система сприйняття та оцінки медіа продуктів.

Також з'ясовано, що сучасна медіа творчість зазнає впливу зовнішніх чинників, що обмежує її розвиток, а також створює інформаційний вакуум, у якому будуть присутні лише певні думки, які нав'язані як авторам, так і глядачам.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання одержаних результатів у професійній діяльності журналістів, юристів, медіа дослідників. Це дослідження може вплинути на розвиток юридичної бази України та прогресу у адаптації законодавства для захисту медіа творчості. Магістерська робота може бути використана під час викладання курсів

протидії мові ворожнечі, дискримінації а також позитивної дискримінації. Також робота може бути використана для подальшого розвитку наукових досліджень у напрямку протидії дискримінації яка несе негативний вплив.

Апробація магістерської роботи була здійснена: 1) Всеукраїнський конкурс студентських журналістських робіт на тему: «Права людини в медіа: від розуміння до змін» 2019-2020 у вигляді тез «Позитивна дискримінація у світі на прикладі ігроіндустрії. Шкода сучасної толерантності»

Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, 3 додатки. Обсяг основної роботи 91 сторінок. Список використаної літератури включає 84 найменувань (викладених на 8 сторінках)

РОЗДІЛ 1

НАУКОВА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОНЯТТЯ «ДИСКРИМІНАЦІЇ» ТА ДИСКРИМІНАЦІЙНІ ДІЇ В МЕДІАТВОРЧОСТІ

Перш ніж працювати з терміном «позитивна дискримінація» слід звернути увагу на термін «дискримінація». Цей термін набув популярності, проте часто його викривляють та тлумачать не точно. Отже, спираючись на словники з різних джерел можна дізнатися, що насправді є дискримінацією. У англomовній вікіпедії, яка спирається на видання «Introduction to sociology» від компанії W.W Norton & Company [64], дискримінація – це акт поділу людей на основі груп, класів або інших категорій до яких вони відносяться. (Wikipedia)

Р. Мандель, спираючись на конвенції про захист прав людини і основоположних ознак, вказує, що існують різні види дискримінації, до яких приписують: стать расу, колір шкіри, мова, релігія, політичні або інші переконання, походження та інше [22]. Автор підкреслює важливість конвенції як засобу систематизації дискримінації, тож логічна поява дій, спрямованих на подолання різних напрямків дискримінації [26].

Інше джерело – Cambridge Dictionary, офіційний словник університету Кембріджу – термін «дискримінація» подається як: ставлення до людини або групи людей інакше, особливо гірше ніж до інших людей через колір шкіри, стать, сексуальність та інше [65]. Також у цьому словнику подають окремі напрямки дискримінації.

Також важливо відзначити, що у тому ж словнику існує термін «non-discrimination» який відображає однакове ставлення до людей\компаній\країн для досягнення справедливості [77]. Тож існує термін рівності, згідно з яким ідеальний світ без дискримінації повинен відноситись рівно до всіх, не зважаючи на особливості, а спиратись лише на позитивні якості людини. Водночас, виникає питання з приводу виникнення позитивної дискримінації.

Дискримінація за кольором шкіри чи раси існує давно, проте учасники ООН під час міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації, відповідний документ також чинний і в Україні та доступний на сайті Верховної Ради України [28].

У Стенфордській енциклопедії філософії існує матеріал присвячений «Affirmative action», тобто позитивним діям, спрямованим на «подолання дискримінації», проте автор матеріалу навів як приклад дебати про те, що позитивні дії, спрямовані на надання переваг темношкірим та жінкам, призведуть до дискримінації та відокремлення білих чоловіків. Під час цих дебатів було озвучено чудову думку про те, що у випадку розгляду справ звичайного білого хлопця сина шахтера та сина темношкірого нейрохірурга виникає питання: чому син нейрохірурга має отримувати пільги та квоти не зважаючи на те, що син шахтера у більш обмеженому стані і саме йому необхідна допомога? Позитивні дії, згідно з ідеєю матеріалу потрібно створювати не базуючись на расі чи статі, а на потребі тієї чи іншої людини у цих допоміжних важелях від держави [67].

Спираючись на міжнародну конвенцію та міжнародне право також було створено декілька документів, один з них – Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», метою якого є: «досягнення паритетного становища жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства шляхом правового забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків...» [38].

Важливо відзначити, що існує термін «конкуренція», який має багато різновидів, проте існує не тільки у людей. Конкуренція є рушієм прогресу, так прикладом конкуренції є виживання у природі. У дикій природі, серед тварин ця конкуренція проявляється у вигляді природного добору, де найсильніші організми виживали та приносили потомство, а найслабкіші зникали або були витіснені більш сильними родичами [36]. Такі «закони природи» присутні усюди. Якщо тварина не може пристосуватися до середовища або не може прогодувати себе та потомство, то її чекає зникнення. Чарльз Дарвін у своїх

працях про походження видів доводив свою теорію, згідно з якою групи організмів поступово змінювались через природний добір щоб вижити та поширити свій вплив на інші території [9].

Також про дискримінацію детально розписано у poradнику із запобігання та протидії дискримінації призначеного для суддів від консульства Європи [50].

У виданні С. Пономарьова, І. Феродовича «Запобігання та протидія дискримінації в Україні: Посібник для працівників органів державної влади та місцевого самоврядування» [35] прописано поради та нормативно-правове забезпечення для протидії дискримінації.

Г. Журавльова у роботі під назвою «Принципи рівності та заборони дискримінації у конституційному праві» розглянула основні нормативні документи, а також запропонувала оновлення законодавства з метою зменшення дискримінаційного ставлення у законі проти дискримінації. Також автор пропонувала судам у вирішенні дискримінаційних питань посилаючись на практику Європейського суду з прав людини як на офіційне джерело права [15].

Ще одна публікація розглядає пробіли у державній політиці боротьби з дискримінацією, а також розгляд історії початку становлення боротьби за жіночі права [16].

Астрід Нейманіс у перекладеному українською мовою виданні «Впровадження гендерних підходів» зазначала про необхідність балансу між гендерами, проте у самому русі до гендерної рівності, авторка зазначає, що проєкт має містити розгляд відмінностей між ситуаціями та встановити рівноправне становище як для чоловіків, так і для жінок, однак з метою коригування, мають бути задовільнені потреби як чоловіків, так і жінок. Потреби можуть відрізнятись, а тому і рівність неможливо буде досягнути. Вона можлива лише у випадку, коли держава надає можливості та блага однаково, як чоловікам, так і жінкам [29].

I. Лаврінчук у своїй гендерній експертизі трудового законодавства України зробив висновок, що принципи рівності працівників були закріплені у трудовому законодавстві згідно до міжнародних норм. У цей час у законодавстві також було прописано характерною рисою позитивну дискримінацію через надання особливих гарантій у сфері праці: «Основною підставою виокремлення жінок як об'єкта захисту визначалась їх репродуктивна функція, виконання ними обов'язкового догляду за дітьми, іншими членами сім'ї, “обслуговування” потреб сім'ї в цілому». Це припущення написано у дискримінаційній формі, однак частково розкриває питання особливих гарантій для жінок. У цей час автор наголошує на проблемі зменшення конкурентоспроможності жінок [24, 66].

У спеціальному виданні з упорядником О. Уваровою підкреслюється роль Суду ЄС як органу, що: «окреслив рівність чоловіків та жінок як тотальну, абсолютну рівність» [41, 10].

У розділі про гендерні акценти в економічному житті, у якому опубліковано матеріал Л. Лобанової та Т. Ніколаєнко, згадується проблема державного фінансування, гендерно чутливий та гендерно сліпий бюджет. Прикладом наводиться опитування, згідно з яким люди невдоволені рівнем життя, управлінням та соціальним захистом через малу кількість жінок серед представників влади. Однак, якщо спиратися на прагнення рівності, то як чоловіки, так і жінки можуть однаково керувати та виконувати свої посадові обов'язки. Стверджуючи, що через малу кількість жінок у політиці, страждає країна, а також політики не можуть виконувати свої обов'язки, автори роблять висновок, що чоловіки гірші керівники, ніж жінки, таким чином порушують закон, дискримінуючи чоловіків [25, 25].

У розділі «Жінки та чоловіки на ринку праці» авторства В. Близнюк та Київського міжнародного інституту соціології у проекті «BizPro», автор зазначає, що гендерні стереотипи поділили ринок праці на дві частини – чоловічу та жіночу. Також зазначається, що жіночий сектор ринку праці має нижчий статус та нижчу заробітну плату. У цьому випадку не розглядають

посадові обов'язки, графік, кваліфікацію, тобто порівнюють лише те, що чоловіча частина ринку праці отримує більше коштів. Це можливо аргументувати різницею у обов'язках та специфікою праці. Наприклад, жінка, яка працює у офісі у приватній фірмі з 8 годинним робочим днем може отримувати менше ніж чоловік на підприємстві з 12 годинним робочим днем, через різну кількість відпрацьованих годин, а також через різне фізичне навантаження [3].

Соколик М. у своєму дослідженні прийшла до висновку, що державі необхідно забезпечити рівну та справедливу оплату праці як для жінок, так і для чоловіків, формувати свідомість гендерної рівності у сім'ї та суспільному житті. Основа дослідження полягала у аналізі статистики, згідно з якою велика кількість сімей, де є один з батьків та дитина. У цьому випадку слід розглядати проблему бідності, у першу чергу, не як гендерну проблему, а проблему інституту сім'ї, у якому необхідно поширювати інформацію з метою зважених шлюбів, що дозволить уникнути великої кількості розлучень, а також значно зменшить кількість сімей з одним з батьків [46].

О. Дашковська у монографії про гендерну рівність в праві Європейського Союзу розкриває питання зобов'язань держави з приводу досягнення рівної економічної незалежності, ліквідацію гендерних стереотипів, рівність жінок і чоловіків у політиці [10].

Також авторка розкриває загальнотеоретичні аспекти, такі як саме походження терміну «дискримінація», його латинське коріння. Авторка розглядає позитивну дискримінацію на користь жінок спираючись на їхню репродуктивну функцію, аргументуючи, що на чоловіків ці права непоширені і це не може бути дискримінацією. Водночас авторка підкреслює, що батьки зобов'язані виховувати дітей, однак чоловіки не отримують додаткових пільг через дитину, на відміну від жінки, що авторка підкреслює, але зміщуючи акцент одразу на «додаткове навантаження на жінку», не приділивши уваги дискримінації у бік чоловіків [11, 223].

У виданні «Гендерна рівність і розвиток: Погляд у контексті Європейської стратегії України» створеному центром Разумкова, розкривають питання юридичного та фактичного дисбалансу та нерівності в Україні. Видання розкриває багато аспектів державного регулювання, а також розкриває досвід закордонних партнерів. У цьому виданні також присутні результати досліджень окремих науковців, таких як О. Коваль [19].

У посібнику пресової практики «Стандарт рівності» від Української асоціації видавців періодичної преси та Комісії з журналістської етики розглядають питання гендерних шаблонів, сприйняття, проблеми репрезентації та повільну зміну у суспільстві. Автори згадують у своєму виданні звіт про «Репрезентацію гендерних ідентичностей в українських регіональних ЗМІ» [40], тут вже мова йшла про невідповідність балансу, недостатню кількість експертів жінок, та багато іншого [47].

Видання «Виконання Україною конвенцій ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок» містить вибірки з міжнародних конвенцій, угод, а також законів України щодо дискримінації жінок та шляхів подолання нерівності. Це видання містить численні порівняння та огляд конвенцій та наказів, що були видані міністерствами та президентом [7].

С. Погребняк у своїй праці «Роль принципу недискримінації в загальній концепції рівності» починає з розкриття історичних прототипів рівності та прагнення людей того часу до рівного ставлення. Автор приходить до розкриття права Ради Європи, з посиланнями на статті та переказу їх змісту. Далі автор переходить на правонаступників цих засад, Європейський Союз та Україну, окремо розглядаючи норми та правові документи [32].

Р. Мандель, розкриваючи питання «толерантність як умова запобігання дискримінації», створював акцент саме на необхідності України підтримувати боротьбу ЄС з дискримінацією та її проявами. Розкриваючи термін «толерантність» та подальше його застосування, автор визначає, що за умов толерантності усі рівні перед законом, а також слід сприймати все адекватно

та на засадах гармонії, багатоманіття. Основним напрямком боротьби автор вбачає у подоланні стереотипів та страху перед новим [27].

Усі ці слова також підкріплювались посиланням на офіційний документ на сайті верховної ради, а саме на декларацію принципів толерантності затвердженої 1995 року, який проголошував про рівність у багатьох аспектах життя людини [12].

Посібник для тренерів про заборону дискримінації та сприйняття рівності від Агнеши Гінарару у якому прописано про дискримінацію, наведено приклади, та її наслідки [8].

Т. Ковальова розглядала формат подачі інформації у мас-медіа про людей з інвалідністю. Дослідження полягало у формуванні рекомендацій щодо уникнення стереотипізації людей з обмеженими можливостями та специфічними медичними діагнозами [20].

Н. Паніна у своїй праці про фактори національної ідентичності, толерантності, ксенофобії та антисемітизму в Україні [30] розглядала ставлення українців до представників інших національностей та їх прагнення до ізоляваності від мігрантів з інших країн. Цей матеріал був створений до сучасних подій, у зв'язку з чим він частково втратив свою актуальність через зміну соціальних настроїв населення України.

К. Скулкіна у 2013 році розглядала поняття ксенофобії, тобто етнічного питання на території України. Цей матеріал не у повній мірі відображає сучасний стан речей, які змінились під впливом внутрішніх та зовнішніх чинників, які сприяли посиленню етнічного та мовного питання на території України [45].

О. Сав'юк у своєму матеріалі «Проблема ксенофобії та расизму в Україні» порушила питання росту настроїв ксенофобії, вандалізму та хуліганства за національною ознакою, що могли негативно вплинути на державу. Це питання у сучасності стоїть надзвичайно гостро через російську агресію та тиск з боку сусідів [42].

Л. Чернявська розглядала проблему інформаційної безпеки сучасного інформаційного простору через ксенофобію та дискримінацію [53].

Також на сайті антимонопольного комітету України існує пояснення про те, чим корисна конкуренція. Згідно з АКУ ринкова конкуренція: «забезпечує ефективний розподіл та використання ресурсів, науково-технічний та економічний прогрес й, в кінцевому рахунку, добробут громадян» [56].

Ольга-Марія Бачинська у іншому матеріалі «Співвідношення принципів недискримінації та рівності у праві» [2] розглядає конкретні документи та випадки, де і коли описувалась дискримінація, для створення цілісної картини. Так, один із випадків, які автор розглядала, це опис дискримінації від Європейського суду з прав людини у справі «Stummer v. Austria», з засідання якого було взято визначення, що дискримінація – це будь-яке відмінне ставлення до осіб, що перебувають в однаковій ситуації [17].

Яскравим прикладом конкуренції на ринку праці буде прагнення роботодавця серед претендентів обрати найкращого, оскільки це безпосередньо вплине на ефективність. Керуючись здоровим глуздом при прийомі на роботу роботодавець має дивитися лише на професійні якості, досягнення, освіту та досвід. Проте досить часто можливо зустріти спрямованість, наприклад роботодавець шукає лише дівчину 18-25 років для прийому замовлень.

Тут виникає протиріччя. Роботодавець знає, хто йому потрібен, з якою метою та які особливості працівника будуть впливати на ефективність його роботи. Водночас цей роботодавець дискримінує інших шукачів роботи, адже в Україні у чинному КЗпП, у главі 1, статті 2 заборонена дискримінація яка залежить від: «раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, етнічного, соціального та іноземного походження, віку...» [21].

Згідно з законом цей роботодавець порушує закон? Чи можливо він користується можливістю найняти більш конкурентоспроможного працівника, який найкраще зарекомендує себе для поставлених цілей та вимог?

Н. Йолкіна у статті на сайті ГО «Трудові ініціативи» написала про ейджизм, найчастішою дискримінацією в Україні, проте також вона зазначила ч. 3 ст. 11 ЗУ «Про зайнятість населення» і ст. 241 Закону про рекламу, з приводу заборони обмеження віку кандидатів, проте ці вимоги не виконують [18].

Якщо переглянути різноманітні сайти з пошуку роботи, то інколи у самій вакансії можливо знайти дискримінацію. При поверхневому перегляді було помічено вакансію водія категорії СЕ, а відкривши, одразу помічено вимоги до кандидата. (мал.1.1.)

Что хотим увидеть от Вас:

- безаварийный опыт вождения
- не пьющий, уравновешенный мужчина 35–45 лет, физически здоровый
- желание работать на результат
- трепетное отношение к техническому и внешнему состоянию автомобиля
- проживание в г. Запорожье (желательно Космический, Шевченковский районы, Центр)

Мал. 1.1 Вимоги розміщені у вакансії

Такі вимоги порушують закон, проте вони досить поширені і вже через декілька оголошень можливо було знову помітити заборонені вимоги, які все одно публікують працедавці, це оголошення спрямовано на пошук майстра електромонтажного відділу, проте на зображенні (мал. 1.2) можливо подивитись вимоги, вік у проміжку 22 – 50. (Work.ua) Наслідком таких порушень є проблеми з пошуком роботи, особливо молодих або літніх людей, яким незаконно відмовляють через особисті вподобання працедавця.

Строительной компании на постоянную работу требуется
КВАЛИФИЦИРОВАННЫЙ Мастер, прораб электромонтажного участка.

Монтаж силовых сетей, сетей освещения, вторичных цепей, КИПиА, автоматики. ОПЫТОМ РАБОТЫ не менее 1 года на ИТР должности — обязателен.

Требования к кандидатам:

- ответственность, организованность, желание развиваться,
- готовность к командировкам по Украине.
- Возраст 22— 50 лет.
- Высшее или средне-техническое образование по направлению электротехника, промышленное электроснабжение, электропривод, электросистемы и сети, автоматизация процессов.

Мал. 1.2 Приклад вакансії

Тож конкуренція також є проявом дискримінації, проте, слід зазначити, що конкуренція сприяє розвитку, а нелогічна дискримінація навпаки занепаду. До нелогічної дискримінації також слід віднести непотизм, або кумівство – надання переваг своїм родичам на шкоду справі [23, 398].

Важливою також є дискримінація з віком – ейджизм. І. Сахарук у статті «Дискримінація за ознакою віку в сфері праці» звертає увагу, що ні Базова Конвенція Міжнародної організації праці [37] ані Кодекс законів про працю України не регламентують вік як підставу для дискримінації, однак ейджизм важлива проблема, яка впливає як на молодих спеціалістів, так і на спеціалістів середнього-літнього віку [44].

Видання «Мова ворожнечі та ЗМІ: міжнародні стандарти та підходи» містить ряд порад та класифікацій, які створені для журналістів з метою підвищення обізнаності, а також зменшення кількості провокативних або дискримінаційних слів у журналістських матеріалах [4].

На сайті LabourMap, компанії з Південної Африки, розміщено матеріал [61], в якому описують дискримінацію, з посиланням спочатку на словник Оксфорду, а потім на конституцію країни. Автор матеріалу визначив, що є всього два види дискримінації: справедлива та несправедлива. Далі у матеріалі

розписано, що відносять до несправедливої та справедливої дискримінації, з деякими ідеями можливо погодитись.

Наприклад до справедливої дискримінації у джерелі відносять:

- Дискримінацію що спирається на «Affirmative Action», тобто на «Позитивну дискримінацію»;
- Дискримінація що спирається на вимоги, що висунуто до певної роботи;
- Примусова дискримінація «за законом»;
- Дискримінація за продуктивністю.

Після цього списку, у джерелі розписано, що відносять до цих пунктів. З позитивною дискримінацією все одразу зрозуміло, до них відносять темношкірих, жінок або людей з обмеженими можливостями. Ці дії спрямовані на «досягненні рівності роботи без зниження стандартів та безпідставних обмежень робітників», проте, слід зазначити, що це буде спричиняти дискримінацію і буде виправдано лише у деяких випадках.

Дискримінація з приводу вимог необхідних для роботи справді існує і вона дійсно виправдана, приведений у матеріалі приклад з роботою пілотом та вимогою до зору, людина з дуже поганим зором не може бути пілотом по ряду причин. Або людина без специфічних знань та навичок не може займати специфічну професію, ніхто у здоровому глузді не пустить людину без відповідної освіти оперувати ядерною станцією.

Дискримінація «за законом» пояснюється як обмеження закону на працю дітей та вагітних жінок. В нашому КЗППУ також існує ряд вимог та обмежень, найпростіше з них кількість годин робочого часу на тиждень. Так, для працівників 15-16 років лише 24 години на тиждень, навіть якщо сама особа бажає працювати більше, закон обмежує ці можливості. Або обмеження роботи у нічний час, це стосується вагітних, жінок з дітьми до 3-х років, осіб молодше 18 років, людей з обмеженими можливостями яким за медичними показаннями заборонено це робити.

Дискримінація, що спирається на продуктивність, у джерелі описана досить незрозуміло. У перекладі буде апеляція до справедливості закону, коли роботодавець збільшує навантаження спираючись на досягнення. Схожу аналогію можливо привести з різним навантаженням стажера та працівника, що займає посаду протягом 10 років.

Звісно між ними є різниця та обсяг роботи вони виконують різний, оскільки стажер не знає більшої частини специфіки, а ветеран вже може виконувати ті самі завдання якщо не з тією, а може навіть з більшою швидкістю. Так вже досвідчений журналіст має свої джерела, свої прийоми та буде збирати інформацію вищої якості за менший час.

Звертаючи увагу на особливості дискримінації, яка трапляється у нашому житті всюди й завжди, проте у різних видах, обставинах та ситуаціях, пропоную поділити приклади дискримінації на три основні види за необхідністю, або доцільністю:

1. «Вимушена дискримінація» або «Необхідна дискримінація» – випадки коли за відсутності дискримінації будуть виникати негативні наслідки, наприклад: дискримінація за освітою при прийомі на роботу яка вимагає специфічних знань та навичок при відсутності яких можливі негативні наслідки у тому числі аварії з безліччю постраждалих.

2. «Виправдана дискримінація» – випадки, коли без дискримінації не буде негативних наслідків, проте її наявність може призвести до появи додаткових, позитивних наслідків. Як приклад дискримінація при малюванні портрету, можливо доручити написання картини будь-якій людині, проте якщо її буде малювати професіонал, то якість буде набагато вище.

3. «Не виправдана дискримінація», або «Безглузда дискримінація» – коли прояв дискримінації призводить до негативних наслідків, утиску прав та можливостей людей та немає аргументованого підґрунтя.

Спираючись на цей поділ, можна не тільки індивідуально розбирати випадки дискримінації, але й спростовувати безпідставні звинувачення у расизмі, сексизмі, ейджизмі, та інших видах дискримінації.

Продовжуючи тему дискримінації, на сайті «Повага» опубліковано матеріал (<https://povaha.org.ua/zhinka-zi-shvabroyu-cholovik-z-noutbukom-reaktsiji-na-seksystsku-infohrafiku-moz/>), у якому описано пост у соціальній мережі Facebook, від Anna Andrievska, яка у свою чергу обурилась зображеннями, які на її думку «неправильні» (мал.1.3).

Мал. 1.3 Дівчинка прибирає

В цей час коментатори почали порівнювати та жартувати про обидва зображення, ніби лише жінки займаються хатніми справами. У коментарях, переважно жіночих, можливо помітити сатиричну реакцію, так наприклад Марія Козакевич, у своєму коментарі кепкувала: «І ще – чому вона боса і без макіяжу?! Де укладка, манікюр, 8см-ві шпильки?! Жінка має встигати все і завжди виглядати ідеально! А то раптом чоловік подивиться на неї таку з газетою на голові і в нього натхнення пропаде свої курси проходити!»

Переважна більшість коментаторів або спантеличені, або обурені. Так, наприклад, Юлія Дрозд прокоментувала «Ну просто мальчику надо еще учиться, а девочка уже все умеет», такі кепкування стосувалися різниці у заняттях на зображеннях.

Портал «Повага» взяв коментар у Тамари Марценюк, доцента кафедри соціології Національного університету «Києво-Могилянська академія», яка відзначила гендерні стереотипи та сексизм: «Прикро, але зображення саме жінки як такої, яка здійснює вологе прибирання, а чоловіка, який у той час займається онлайн навчанням – це усталені гендерні стереотипи, які варто було б підважувати, а не поширювати. В українському суспільстві саме жінки стикаються із подвійним навантаженням, адже окрім оплачуваної праці здійснюють непропорційно велику частку неоплачуваної хатньої і доглядової праці. Відповідно через брак такого ресурсу як час жінки зазвичай не можуть собі дозволити проходити онлайн курси і займатися самоосвітою. А ця соціальна реклама якраз підтримує такий несправедливий розподіл гендерних ролей, замість того, аби, навпаки, використати карантин як можливість зазначити, що у скрутний час варто підтримувати одні одних і справедливо розподіляти хатню роботу. Загалом державні органи також повинні дотримуватися міжнародних зобов'язань України і вітчизняного законодавства. Тому я б радила людям, які створили цей креатив і представникам МОЗ, що його затвердили, перечитати Закон України “Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків”, якому уже 15 років. Та й загалом від креативної соціальної реклами хочеться розмаїтих нестереотипних ідей, а не відтворення сексизму».

У свою чергу, коментатор почала зміщувати увагу з загальної картини саме на жіночий портрет, цілком ігноруючи інше зображення. Також, вона намагається обмежувати автора, оскільки вона намалювала «не те, що треба». Звичайно, у Євгенії Гапчинської багато робіт, в неї своє бачення світу, своє сприйняття гендерних ролей, що можемо бачити у її роботах у додатку А 1. Бентежить саме реакція людей, переважно жінок, які кепкують у коментарях, деякі звинувачують авторів і так далі.

Одна з обурених навіть переробила ілюстрації під свій лад, задля того, щоб «не підкріплювати сексистські стереотипи», але сама їх закріпила ще сильніше, що можливо побачити у додатку Б.

Незрозуміло, чому саме ці зображення, які насамперед були спрямовані навпаки, поліпшити стан людей та заспокоїти їх під час пандемії коронавірусу, були сприйняті як сексизм. Перше зображення було спрямовано перш за все як порада до чистоти, а друге зображення було спрямовано на пошук плюсів у самоізоляції, не більше, не менше. Не дарма ці зображення були опубліковані саме від імені МОЗУ. Першочергова мета цих зображень – застерегти та заспокоїти суспільство.

У публікації «Where Is the Queerness in Games? Types of Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, and Queer Content in Digital Games» від Andrienne Shaw, Elizaveta Friesem, розписано про репрезентацію LGBTQ у ігровій індустрії. Більше уваги саме до персонажів, їх репрезентації. Автори наводять приклади ігор та персонажів нетрадиційної орієнтації. У підрозділі «Character Sexuality» розповідається про декількох персонажів бісексуалів, один з них Тревор Філіпс з гри Grand Theft Auto 5 [80].

Про нього розповідають, що у самій грі показують лише його відносини з жінками. Якби автори матеріалу почали копати глибше, дізнавалися не тільки поверхневі факти, але й ретельно досліджували історію персонажів, вони мали би змогу привести більш повну базу доказів, аргументів та фактів. Чітка аргументація може довести ту чи іншу заяву автора до читача.

Так, досліджуючи персонажа та його офіційну історію, стає зрозуміло особливості характеру самого Тревора. Розробники з Rockstar ретельно та обережно прописували різні моменти, які пересічний гравець може навіть не помітити, або не звернути увагу.

Починаючи дослідження історії персонажа, стає відомо про складне дитинство, проблеми у сім'ї та психічні розлади. Якщо гравець проведе зустріч Тревора з іншим героєм Франкліном, то у розмові Тревор може розповісти що: «Ріс в п'яти штатах, двох країнах, чотирнадцяти будинках, трьох притулках, двох виправних установах, у восьми батьків і однієї прекрасної нещасної матері».

Через складну життєву ситуацію, у Тревора були проблеми з психікою, що було виражено через спалахи гніву, в один з таких, у шкільних роках, він після сварки з тренером хокейної команди завдав йому дуже важких тілесних травм та згвалтував його ключкою (GTA.fandom.com)

В основній частині історії, коли ми вже можемо грати за цього персонажа та дізнаватися про нього більше, нам стає відомо про його алкогольну та наркотичні залежності. Результатом психічних розладів та залежностей стає його непристойна поведінка.

При перемиканні між трьома основними сюжетними персонажами, при перемиканні саме на Тревора у більшості випадків ми бачимо його у стані алкогольного сп'яніння, а у деяких випадках і у випадкових подіях. Серед «цікавих» подій слід виділити декілька особливо репрезентативних. Одна з них це просинання Тревора у жіночому платті (https://www.youtube.com/watch?v=qTrqMQvWC_g), з пляшкою в руках. Інша ситуація це розмова з невідомим неігровим персонажем, з фразою від Тревора: «Да мені байдуже, що він в тебе немитий».

Фанати гри у фанатській вікіпедії порівнюють його з персонажем фільму «Психо» (1960) – Норманом Бейтсом, який за сюжетом тем був божевільним і перевдягався у одяг матері. Якщо подивитись на Тревора, не виникає жодних сумнівів у проблемах з його психічним здоров'ям. Про орієнтацію Тревора також можливо дізнатися з ряду ситуацій, у грі присутня сцена, де Тревор обіймає одного з сюжетних персонажів, що виглядає досить спірно. Якщо гравець проведе зустріч Тревора та Франкліна, то другий може запитати у Філіпса про його орієнтацію, на що він відповість, що він бісексуал.

У дослідницькому матеріалі Beyond the Castle [66] розглядають стереотип «принцеса у вежі» або «принцеса потребує допомоги» – класичний сюжет як приклад його застосування Super Mario, який відомий по всьому світу. Автори розглядають також «Феномен Лари» – становлення персонажу Лари Крофт з серії фільмів та комп'ютерної гри. У матеріалі розглядають сексизм у ігровій індустрії.

Посилаючись на всесвітню розважальну асоціацію, яка подала інформацію, що на момент створення матеріалу 48% гравців в ігри були жінками. Аналізу у матеріалі піддалися комп'ютерні ігри: Tomb Raider (2013), Bioshock Infinite, The last of Us.

Автори заглибились у проблему психології. Вони використали інформацію Американської асоціації психологів з приводу сексуалізації жінок, що будувалось на культурі та багатьох інших факторах. Згідно з інформацією асоціації, нормативні гендерні структури створюють асоціації з певними рисами, наприклад «натуральне чоловіче насилля» розглядають як норму, але насилля вважається не притаманним жінкам, вважається, що це не фемінна риса.

В цей час поширено однобічне приписування якостей як: сила, мужність, стриманість у емоціях приписані чоловікам, а любов, невинність, сексуальність та висока емоційність приписується жінкам. Автори аргументують, що це сформовано поколіннями, віками. У цей час автори посилаються на слова Zahidi [75], розповідаючи про відсотки жінок, які отримують менше ніж чоловіки. У матеріалі порушують тему сексуалізації, яка впливає на молоде покоління, на дітей, які по-іншому починають сприймати світ. Також згадуються дослідження про вплив реклами на дітей, та про те, що вони можуть відрізнити інформацію від реклами лише після 8 років.

Розгляд мультфільмів Disney як джерела розподілу гендерних ролей також можливо підтримати, хоча компанія останнім часом змінила своє ставлення до контенту. Порівнюючи старі мультфільми, які звичайно базувалися на казках, з теперішніми, ми можемо побачити, що раніше було багато принцес та принців, які їх рятували, а зараз принцеси можуть врятувати не тільки себе, але й принца.

Це звичайно не погано, зміна сприйняття світу та баланс сил завжди важливий, коли як чоловік, так і жінка можуть проявити різні риси характеру та бути різнобічними. Якщо суспільство змінить гендерні ролі, то перестануть

вживати: «Чоловік не повинен плакати» – для всіх людей нормально відчувати печаль, біль та виражати всі ці емоції.

Зараз ще досі поширено «Зберись, чому ти як дівчинка» та схожі з цим вирази, вони притаманні не лише для чоловіків, але й для жінок і діють у різних варіаціях як на жінок, так і чоловіків. Типова фраза, коли дівчина хоче зробити щось, що за гендерним стереотипом притаманне лише чоловікам, буде фраза на кшталт «Ти же дівчинка», що цілком неправильно.

Сучасне суспільство змінюють у правильному напрямку – гендерно-нейтральному, у якому як чоловіки, так і жінки можуть поводити себе як їм заманеться, звичайно у рамках законів, та не боятися осуду суспільства. Якщо раніше дівчина хотіла грати у футбол, то її навмисно могли відправити на танці.

У сучасної молоді все навпаки, вони розуміють, що обмеження призведуть до погіршення відносин та негативних наслідків для дитини. Автори наголошують саме на шкідливому впливі сексуалізації, що спричиняє зміну світосприйняття у дітей, які потім мають видозмінені цінності та ставлять на перше місце зовнішній вигляд.

Розгляд Tomb Raider (2013), Bioshock Infinite, The last of Us не випадковий, ці комп'ютерні ігри займали високі місця (вище 20) у 100 найкраще проданих ігор у коробках у 2013 році. Метою з якою обрано ці ігри було припущення, згідно з яким більша база гравців буде більше репрезентативною та матиме сильніший вплив.

Як вказують автори матеріалу, жіночим персонажам здебільшого давали виключно малі або підтримуючі ролі чи були стимулом для гравця продовжувати гру, в свою чергу, жінки майже ніколи не отримували головні, ключові ролі.

Повертаючись саме до комп'ютерних ігор, автори матеріалу починають розповідати про перші ігри, де спочатку взагалі не могло бути жінок або чоловіків, а вже з початком розвитку почали з'являтися ігри з казковим сюжетом, такі комп'ютерні ігри зараз називають RPG – Role-playing game, у

яких гравець буде керувати певним персонажем, який буде йти по вже прописаній сюжетній лінії.

Сучасні ігри намагаються відійти від одної «правильної кінцівки» до «свободи вибору», тобто дії гравця впливають на те, що він отримає у кінці. Існує багато варіативних комп'ютерних ігор, які не розглядали у цьому матеріалі з різних причин, вони можуть просто не підходити під тематику. Декілька з таких ігор це: Metro 2033, S.T.A.L.K.E.R., Deus Ex Human Revolution. У всіх цих іграх вибір гравця впливає на кінцевий стан світу, на кінцівку, навіть проста дія може зруйнувати долю багатьох персонажів, а може навпаки врятувати.

Автори розповідають також про ранні комп'ютерні ігри, в яких простежується модель «красива дівчина в біді» і приводять приклад Donkey Kong, гри, у якій мавпа краде красиву дівчину, а гравцю необхідно керувати персонажем та звільнити цю дівчину, яку кожного разу мавпа буде підіймати все вище і вище. Це не дає персонажам розкритися ніяк окрім як жертва.

Присутня і згадка гри The legend of Zelda, яка взагалі побудована на принципі порятунку принцеси, але тут вже інколи самі гравці не знаючи світу починають називати головного героя гри Зельдою, а його зовуть Лінк, який намагається врятувати Зельду.

У Tomb Raider (2013) автори матеріалу почали розповідь саме з початку серії гри, яка почалась дуже давно та про неї відомо також багато. Деякі з особливостей розробки можливо дізнатися у офіційних джерелах або у коментарях розробників.

Саму Лару репрезентують як сильну постать, жінку, яка здатна на героїчні вчинки. Аргумент з приводу того, що сама можливість зіграти за Лару, та те, що вона не другорядний персонаж є руйнуванням теорії про «принцесу що потребує порятунку», ця жінка сама себе врятує, а до купи врятує і вас.

Автори відзначають, що вона занадто гіперсексуалізована, однак вони не акцентують на той факт, що деякі з особливостей її зовнішності мають

причини. Так, розмір її бюсту пішов з першої версії гри про Лару, тоді це були лише трикутники, яким через математичну формулу дали більше значення, на думку розробників нічого страшного в цьому не було, а тому вирішили залишити так [68].

З приводу її загального вигляду, то слід згадати її походження: не бідна родина та постійні поїздки з метою знайти скарби, фізичні вправи призвели до того, що тіло персонажа стало підтягнутим та сильним. У кіно її раніше грала Анджеліна Джолі, що також сильно вплинуло на уявлення персонажа аудиторією, дуже часто перший актор, який бере на себе роль персонажа буде символізувати його і надалі. (мал. 1.4).

Мал. 1.4 Анджеліна Джолі у ролі Лари Крофт

Аргументують також, що персонажа можливо замінити чоловіком і нічого не зміниться, це не так, зовсім не так. Також згадують у грі 2013 року зміну її характеру, це звичайна зміна під впливом умов, у які вона потрапила та у яких їй необхідно було вижити. У 2013 році в неї було приведено усі параметри тіла до реальних, що викликало дві реакції у аудиторії, одна частина була проти змін, інша навпаки була за.

Автори матеріалу підсумували, що вона у цій грі хоч і змодельована з привабливих моделей, але в неї справжні пропорції і вона не гіперсексуалізована і не носить занадто відкритий одяг (мал. 1.5).

Мал. 1.5 Вигляд Лари Крофт у оновленій серії комп'ютерних ігор

Наступну гру розглядали Bioshock Infinite, де головний герой Буккер намагається врятувати Елізабет. Автори починають з того, що підкреслюють роль Елізабет як «нагороду» для гравця. Гра починається з ідеї для гравця: «Звільни та приведи дівчину та виплати свій борг», тобто щоб віддати борг йому необхідно не просто звільнити дівчину, а й потенційно проти її волі передати її комусь.

Хоч сама Елізабет ніколи не було поза межами вежі, у якій вони сидить все життя, вона знає багато про світ, в неї свої мрії та амбіції, вона хоче побачити все те, чого не могла побачити всі ці роки. Вона творча особистість, яка прагне свободи. Вся гра будується на ідеї звільнення, що також підкреслюють автори матеріалу, аргументуючи тим, що всю гру нам періодично повторюють про нашу мету – врятувати дівчину.

Нам мало чого розповідають про те, що відбувається у світі, лише найдопитливіші можуть дізнаватися інформацію, яка буде зовсім не цікава пересічному гравцю. Елізабет допомагає гравцю протягом усієї гри, вона

знаходить набої, монетку, еліксир тощо, тобто вона не просто об'єкт для захисту, вона партнер, який попри те, що відкрито не вступає у бійку, намагається допомогти головному герою.

У матеріалі також розкрита сюжетна кінцівка гри, що не дуже чомно до тих, хто міг насолодитися грою, проте якщо розглядати цю інформацію лише з наукової точки зору, то слід це зробити. Головна героїня постає у декількох форматах, за сюжетом ми навіть зустрінемо зовсім іншу Елізабет, вона пройшла багато чого і теж змінилась. Це вже не молода дівчина, думки якої сповнені оптимізмом та невинністю, перед нами постать яка пройшла через важке життя, дізналася про жорстокість цього світу. Наприкінці, ми можемо побачити багато варіантів Елізабет, кожна з них виглядає по різному, вони пройшли різний шлях і кожна з яких символізує один світ (мал. 1.6).

Сама гра пронизана філософськими проблемами, одна з них, не згадана в матеріалі – расизм. На початку гри, саме місто – Колумбія поринуло у расову проблему, нам дають можливість кинути бейсбольний м'яч у людей – подружню пару білого чоловіка та темношкіру жінку. Тут у гравця постає вибір, кинути м'яч та почати «виставу» з закиданням камінням, не кидати, або кинути м'яч в організатора. Також якщо вийде час, то буде запущено іншу подію з місцевою поліцією.

Мал. 1.6 Різні Елізабет з різних всесвітів

Третя гра, яку розглядали автори це – The last of Us. Гра побудована на історії двох осіб. Перша сцена, де гравця навчають усім налаштуванням, як рухатися та як взаємодіяти з грою. Ми починаємо у якомусь місті, керуємо Джоелом – головним героєм, який намагається врятувати свою доньку.

Основна історія розпочинається у постапокаліптичному світі, жорстокому місці, де люди намагаються вижити та не померти від зараження спорами. Герой якого розглядають – Еллі, дівчинка, але можна сказати, що вона не схожа на дитину. В неї вже закладено розуміння того, що цей світ небезпечний і вона має виживати, немає часу на прості капризи. Автори матеріалу погоджуються, що дитину не сексуалізують, а настанови Джоела потрібні, він ставиться до дівчини як до власної дитини, намагається виховати її так, як може.

Репрезентація Еллі як сенсу життя для чоловіка правильна, адже він у якійсь мірі замінював свою доньку за допомогою Еллі. Автори відмічають факт, що обидва персонажі вважаються головними, як Джоел, так і Еллі, без одного з них історія не буде завершеною. Вони відзначають, що граючи за Еллі, за сюжетом це буде необхідно зробити, вона змінюється, але це вже саме через контроль гравцем, проте дівчина все ще не така сильна як дорослі, що нормально та правильно.

Автори цього матеріалу створювали його у 2013 році, коли ще не було більшої частини продовжень для ігор, особливо це стосується The last of Us, у якому у доповненні все ж таки була сексуалізація, але вона була спрямована на лгбт аудиторію. Здавалось би, чому саме сексуалізація? Бо у грі зробили натяк на нетрадиційну орієнтацію дівчинки через поцілунок з іншою дівчиною. У The last of Us 2 розробники вже могли відверто сексуалізувати персонажа й детально розкрили тему ЛГБТ -спільнот, вже не приховуючи й навпаки, заохочуючи її орієнтацію. Інший ключовий у сюжеті персонаж – Еббі виглядає не зовсім як дівчина. Розробники вирішили піти не шляхом Tomb Raider, де Лара Крофт не втратила свою фігуру та загального зовнішнього вигляду та отримала сильне тіло, але зовні не гіпертрофоване.

Мал. 1.7 Зовнішній вигляд Еббі

У другій частині гри, коли нам показують персонажа Еббі (мал. 1.7) ми бачимо, що вона отримала гіпертрофовані, накачані руки як у професійного важкоатлета, який не тільки займається щоденно з великою вагою, але й спеціально харчується. Зовнішній вигляд дівчини викликав багато суперечок серед гравців, на це також відгукнулася важкоатлетка на сайті reddit [76], де розповіла, що вона дійсно жінка, їй подобаються м'язи та вона займається цим професійно. Вона детально розповіла, відповіла на багато запитань та з власного досвіду оцінила реальність м'язів персонажу.

Її розповідь базується на дослідженні фанатів розкладу, за яким займалася Еббі (vgtimes.ru), також вона звернула увагу на харчування, яке до речі дуже важливо та самі вправи. Аргументи з приводу стероїдів також зрозумілі – в Еббі не було можливості їх отримати та в них існують багато негативних ефектів. Тих тренувань, що вказані у розкладу недостатньо, а також їй бракує правильного харчування, адже їжу їм видають, що авторка публікації згадує цитатою «Знову буріто...», вона не може це контролювати.

Для побудови м'язів як у неї потрібні кардинально інші тренування та кардинально інше харчування.

Через глобальну пропаганду ЛГБТ-спільноти, велика кількість гравців негативно відгукнулася про гру, також на негативні відгуки вплинули сюжетні особливості, які не додали гравцям наснаги на позитивні відгуки.

На ютуб каналі «Телебачення Торонто» зробили огляд на The last of Us 2(<https://youtu.be/xgjEtEL7-p8>), порушили тему ЛГБТ та взагалі тему вибору гравців. Зібрати багато інформації та подати її у сатиричному ключі не завжди корисно. Розповідаючи про свободу в іграх, ведучий швидко переходить від того, що кожен вільний поводитись як захоче, до того, що гомофобія та расизм не мають бути присутні у віртуальності, з фразою «І гомофобія мала б залишитись у далекій-далекій галактиці». Слід звернути увагу на те, як презентують саме гомофобію, адже з одного боку віртуальну реальність називають світами, де кожен може поводити себе як йому заманеться, а з іншого боку кажуть, що гравці діють не так, як потрібно.

Такий парадокс виникає саме через агенду пропаганди, яка зараз безпосередньо впливає на розробників ігор. Корпорації, що відповідають за фінансування AAA проектів навіть не приховують свого ставлення як до ЛГБТ+, так і до гетеросексуальних людей. Далі ведучий порівнює пропаганду насилля та пропаганду ЛГБТ, аргументує нібито це не впливає на реальне життя, але тут слід звернути увагу на декілька важливих деталей. Перша деталь стосується насилля та реальності, якщо у віртуальному світі дістати зброю не так легко як у грі, а насилля буде каратися кримінальною відповідальністю, а в цей час у грі все це дозволено, хоча навіть у іграх таке часто роблять невігідним гравцю. Так, у іграх The Elder Scrolls від Bethesda Softworks. якщо гравець нападе на нейтрального НПС, то його почнуть шукати місцеві «правоохоронці».

Ще одна важлива річ, для кожної гри існує таке поняття як обмеження за віком, це можливо назвати ейджизмом, але роками створені норми чітко прописані і вони відповідають певним діям. Переважна більшість ігор мають

рейтинг 18+, тобто у таких іграх зустрічається і неприкрите насилля і сексуальні сцени. Міжнародний рейтинг PEGI – Pan European Game Information (Wikipedia.org) – система оцінки яку застосовують у 29 країнах. Серед основних рейтингів які застосовують це:

- 3 – продукт підходить для будь-яких вікових груп, може містити комічне насилля. До такого можливо віднести мультики «Том і Джері», «Ну, постривай!». Не має бути нецензурної лексики, асоціацій з реальними людьми, не може містити страшні речі;
- 7 – продукт схожий на рейтинг «3», але може містити деякі страшні сцени та трохи лякати;
- 12 – продукт який допускає насилля, але без подробиць, без крові та поранень, допускають пом'якшену нецензурну лексику без сексуального підтексту;
- 16 – продукт містить унормовані сцени насилля, сцени сексуального характеру які можуть зустрітися у реальному житті. Допускають вживання тютюну та наркотиків, посилення на азартні ігри, грубий гумор та нецензурну лексику
- 18 – продукт містить сцени грубого насилля та може викликати відразу або містить специфічні види насилля. Це умовне позначення, але до цього можна віднести розчленування та жорстокі вбивства, велику кількість крові.

Далі йде розповідь про першу часту The last of Us, дійсно культової гри, яка приділяла багато уваги сюжету, деталям та ставила на перше місце те, що мабуть кожному було до душі, відносини людей, їх думки та переживання. У грі, як підкреслює ведучий, були натяки на ЛГБТ, але вони не були основою сюжету, який і був ключем до успіху. Далі у випуску розповідають про доповнення, у якому вже розробники сексуалізували малу дівчинку Еллі. Почалась відверта пропаганда та розкриття ЛГБТ тематики.

Низький рейтинг гри, розробники намагалися виправдати саме тим, що всі незадоволені гравці –гомофоби. У день виходу гри почали ставити грі 0

балів, через це сайт Metacritic ввів обмеження на оцінку 0 та 10, які можливо поставити лише через 24 години після виходу гри. Навіть зараз ми можемо побачити занадто велику різницю між відгуками критиків та оцінками гравців [82]. Критики не ставили негативних відгуків, проте існував скандал з одним білоруським виданням, яке дуже сильно розкритикувало гру. У перші дні виходу гри середній рейтинг в гравців був 3,3, проте зараз, після «чистки» рейтинг став 5,7.

Більше за все гравців обурило реакція редакторки IGN, яка, відповідаючи на критику гравців та їх нерозуміння високих оцінок від видання, яке є протилежним аудиторії, звинуватила гравців в тому, що гравці «незаймані» (мал. 1.8), цю цитату також привели у матеріалі на сайті DTF, який розповідав про ситуацію з відгуками користувачів та критиками

“ Запомните, когда народ огорчен, что они не могут "передернуть" на сексуальную сцену в медиапродукте, это потому что они - девственники и, к сожалению, ими и останутся. Переживаю, что они никогда не почувствуют прикосновения другого человека. Но, по крайней мере, у них есть аниме!

Люси О'Брайн, редактор IGN, о сексуальной сцене в The Last Of Us Part II

Мал. 1.8 Відгук IGN

Також режисер гри Ніл Дракман, коли у студії трапився витік інформації, після чого він почав отримувати негативні відгуки на сюжет гри, відповів потенційним гравцям фразу Курта Кобейна в історії у своєму інстаграмі (історії через деякий час автоматично видаляються) : «На сьогодні у мене є одне прохання до наших шанувальникам. Якщо ви з якихось причин ненавидите гомосексуалів, людей з іншим кольором шкіри або жінок, будь

ласка, зробіть нам ласку - дайте нам спокій! Чи не приходите на наші концерти і не купуйте наші записи»

Особливо цікава ситуації з расизмом пов'язана з тим, що розробники зазнали великого удару на ринку у східних країнах через діалог двох персонажів, де Еллі буквально відповідає персонажу Джесси, що він не тієї зовнішності, а саме діалог:

«— Элли: Ты, конечно, красавчик, все дела... Но такие, как ты, не в моём вкусе...

— Джесси: Что? Азиаты?

— Элли: Да... Как раз это я и имела в виду.

— Джесси: (Посмеивается)».

На такий расистський діалог гравці з східних країн відреагували дуже негативно, що також понизило рейтинг, особливо у Китаї, Кореї, Японії на місцевій платформі NGA до 1,6 балів з 10 можливих. (<https://www.championat.com>)

Якщо читати відгуки на Metacritic, можна відкрити як позитивні, так і негативні. Серед негативних багато людей жаліються саме на те, що їм не сподобався сюжет, який цілком відмінний з першою частиною, яку ті ж гравці називають шедевром. Один з коментарів апелює також невдоволенням тим, що розробники назвали тих, хто не задоволений, гомофобом, на це він відповів їм у вигляді відгуку.

Коментар користувача TheAmerican, який поставив грі 4 бали: «Сюжет був абсолютним розчаруванням, а коли ви критикуєте гру за жахливу ситуацію, розробники кажуть, що єдина причина, через яку вона вам не сподобалася, це тому, що ви гомофоб або погана людина, але насправді вони ризикували, але в них не зовсім не вийшло. Будь-якому гравцю, хто хоче грати в цю гру, я настійно не рекомендую. Ви залишитесь незадоволеним і злим. Єдина чудова річ у цій грі – це графіка та звуковий супровід».

Інший коментар дуже розгорнутий від користувача Lindall, який поставив грі 0 балів з 10 можливих, слід навести декілька частин відгуку:

«Я був дуже радий отримати цю гру, будучи фанатом першої гри роками! Мені сподобалась музика та візуальні ефекти, хоча не так багато покращився ігровий процес, який, на мою думку, міг би бути плавнішим. Ця гра була більше зосереджена на історії. Зазвичай я досить поблажливий до цієї частини, тому що, геймери хочуть мати хороший ігровий процес...»

Автор цього відгуку почав з емоцій та вражень, а закінчив розчаруванням політикою розробників: «Персонажі не повинні бути білими, прямолінійними або чоловіками. Це питання змісту. Більшість рецензентів відверто дискредитували себе, заявляючи, що покупці ігноруватимуть десятки тисяч розчарованих шанувальників. Ми не худоба, щоб використовувати її для швидкого отримання фінансової вигоди. Нахабство тоді писати статті, щоб пояснити, чому нещасні геймери помиляються, є відверто обурливим. На мій погляд, у цій історії немає до чого прив'язуватись, і ознакою хорошої історії є, як правило, запам'ятовувані персонажі. Чи є все це?».

Все це призвело до вердикту коментатора, про бажання наживи видавців та розробників, які майже не прикладаючи зусиль для зацікавлення гравців продають гру – готовий продукт, а усіх кому він не сподобався звинувачувати у тому, що це їх провина.

Такий розгорнутий відгук обов'язково слід аналізувати, адже тут пересічний гравець висловив свою думку, але не у форматі «мені не сподобалось, гра погана», а розписав що йому сподобалось, а що ні. Основна претензія гравців саме до сюжету, а недоопрацювання студії вони намагаються виправдовувати саме гомофобією.

Такий ганебний трюк не призведе ні до чого іншого, аніж обурення відданих фанів, коли, спойлер, їх улюбленого персонажа, якого деякі бачили як батька Еллі просто на очах гравців забивають ключкою. Без пафосу, без можливості його врятувати. Його вбивають, так було треба, щоб замінити його на ту саму вбивцю, яку намагались виправдати та змусити гравців співчувати цьому персонажу. Після таких подій студія розробників ще задавала питання, чому гравці обурені.

В грі приділили боротьбі з гомофобією стільки часу, скільки не приділили його сюжету. Погано створені персонажі, частина з яких зазнала кардинальних змін, ірраціональна поведінка героїв, не виправдані сюжетні повороти, все це призвело до невдоволення та провалу серед пересічного користувача, а саме він створює попит.

Деякі позитивні оцінки у 10 балів незрозумілі, так оцінка від користувача TrueLoveX: «У першій грі я був глибоко пов'язаний з героями. Абсолютно сподобалося. Перша частина гри - красива і приголомшлива. Але друге – це занадто для мене. Я просто не міг впоратися з бездушною другою половиною гри. 9 як гра, 0 як розповідь. Загалом 5 – це все, що я можу дати. Я такий сумний, майже відчуваю біль за гру». Користувач підвів загальну оцінку 5, але на самому сайті відмічено, що він поставив 10 балів. Через таке протиріччя можуть з'явитися запитання з приводу того, чи підкручує сайт оцінки.

Бажання вдовольнити усіх і одразу шляхом додавання можливості відігравати як гетеросексуала, так і гомосексуального персонажа у *Assasins Creed: Odyssey* обернулось скандалом. Так, з виходом доповнення, у якому те, що робили гравці не враховувалось, тобто навіть якщо гравець відіграв виключно гомосексуального персонажа, у другій частині доповнення він у будь-якому випадку почне гетеросексуальні відносини. Такий поворот сюжету дуже розізлив представників ЛГБТ спільноти, які почали звинувачувати компанію розробників у тому, що вони ошукали гравців (gamemag.ru), через що, сама компанія була вимушена вибачитися.

Мал. 1.9 Вибір головного героя гри

У цій частині гри користувачі мали змогу обрати одного з двох персонажів: Кассандру або Алексіуса (мал. 1.9), які врешті решт у кінці мали вступити в стосунки з нащадком перса Дарія, з донькою чи з сином залежало кого для себе вибере гравець. Канонічні лише гетеросексуальні зв'язки. На сайті GameMag у матеріалі про цей скандал приводять слова геймерів з приводу цього: «Так що, ви нічого не збираєтеся змінювати? Я щиро шкодую про покупку доповнення - в майбутньому таких помилок не зроблю. Ви втратили клієнта», інший коментар скоріш за все від лесбійки, яку обурили гетеросексуальні відносини: «Ви змусили Кассандру цілувати чоловіка і говорити йому всілякі приємні слова проти нашої волі. Що це взагалі таке?».

Проблема полягає не тільки у тому, що, як зазначили розробники, вони «не підготували гравців відповідно» або «занадто прямолінійною романтичною лінією», але тим, що гравці були впевнені, що їх персонаж і залишиться у одностатевих відносинах. Стародавня Греція було досить лояльною і багато істориків вважають, що особливо у арміях були поширені одностатеві відносини і не вважалися поганими, тому для розробників було можливим вписати без великих проблем такі відносини у сюжет. Інша річ, яку

зовсім забули як представники розробника, а особливо гравці – це сама концепція гри.

Повертаючись до початку, з першої частини, ми не просто грали цікаву історію одного персонажа. Ми грали за персонажа Дезмонда, нащадка роду асасинів, навколо яких побудовано всю цю серію.

Ключем до сюжету був пристрій – анімус, він допомагав дізнатися інформацію через синхронізацію з генетичною пам'яттю, яка зашифрована у ДНК та за допомогою якої можливо дізнатися минуле, умовно від самих предків. Таким чином було побудовано цілу серію ігор, у самого Дезмонда було 4 пращури, навколо яких було побудовано перші частини гри. Тобто у ДНК Дезмонда було заложено спогади відомих пращурів: Альтаїра ібн Ла-Ахада, Еціо Аудиторе да Фіренце, Конора Кенуея та безпосередньо не прописаного, але присутнього у генах Едварда Кенуея.

На сайті Regnum (<https://regnum.ru/news/society/2554100.html>) привели цитату одно гравця під ніком FearEffectEnfer: «Я завжди мріяв про те, щоб в грі головним протагоністом став асасин-гомосексуаліст. Якщо вже ви зважилися підтримувати гомосексуальну спільноту, ви повинні робити це до самого кінця». Це невдоволення можливо зрозуміти, кожен хоче поринути у світ, який йому сподобався та чините те, що він може асоціювати з собою.

Таким чином, рішення Ubisoft з приводу традиційних відносин між персонажами правильне при розгляді концепції усієї серії, тобто гравець обов'язково поринає у спогади пращурів певних людей. Якщо головний герой гри залишився би у одностатевих відносинах, то в нього не могло бути дітей, а з цього можемо зробити висновок, що його ДНК не могла передатися нащадкам і цей персонаж не міг би навіть умовно з'явитися у самій грі.

Отже у цьому випадку, попри невдоволеність певної частини гравців, розробники мали підґрунтя для саме такої репрезентації і їх неможливо звинувачувати у тому, що вони діють згідно з законами того світу, який вони і вигадали. У *Assasin's Creed: Valhalla* розробники знайшли вихід як задовольнити гравців, вони просто дозволили змінювати головного героя у

будь-який момент, гравці можуть обрати або чоловіка, або жінку і навпаки. Таку різку зміну персонажа розробники знайшли вихід як пояснити – помилки у ДНК, через які анімус считує інформацію саме так. Таким чином, ми можемо отримати докорінно іншу історію ніж та, яка могла бути через те, що нам показує просто відмінну від справжньої версію подій.

РОЗДІЛ 2

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ПОЗИТИВНОЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ У РЕАЛЬНОМУ ЖИТТІ ТА МЕДІАДИСКУРСІ

Вивчаючи термін дискримінації, досить часто можна зустріти термін «позитивна дискримінація», проте вона часто постає під іншими назвами такими як квоти, пільги, переваги. Що ж насправді є позитивною дискримінацією? Згідно з словником гендерних термінів З. Шевченко, термін «позитивна дискримінація» – це політика чи принцип, що означає надання переваг при працевлаштуванні, просуванні по службі, отриманні освіти, а також при висуванні до виборних органів влади представникам груп, що традиційно дискримінуються за ознакою статі, раси, національності. Позитивна дискримінація виступає як засіб ліквідації дискримінації негативної [55].

Так, у своєму дослідженні «Позитивні дії Держави як засіб реалізації принципу недискримінації О.-М. Бачинська [1] розглядала дії держави, спрямовані на визначення різниці між «позитивними діями» та «позитивною дискримінацією». Вона наводила пряму цитату про позитивну дискримінацію з праці С. Погребняка: «Заради забезпечення фактичної (реальної) рівності можливостей держава може вдаватися до позитивної дискримінації або політики позитивних дій...» [33].

Інший дослідник, І. Янковець, розглядав позитивну дискримінацію як соціально-правове явище [57], тобто у виключно правовому аспекті.

Г. Христова, розглядаючи позитивні зобов'язання держави, розкриває питання верховенства права та ключову роль Європейського суду з прав людини у судочинстві та правовому забезпеченні. Також у праці пояснюється яким чином ЄСПЛ адаптує та розглядає конкретні позови від громадян до країн, про зміни у положеннях та трактуваннях. Цитуючи авторку: «Завдяки викладенню у практиці Суду ці доктрини здобувають офіційне визнання,

міжнародну авторитетність, обґрунтованість та достовірність, а також регулятивні властивості» [51].

Спираючись на міжнародне право, держава, як вказує Г. Христова, зобов'язана вжити всіх прийнятих та належних заходів для гарантії прав людини. Також держава зобов'язана не дискримінувати, а також забезпечувати дієве користування правами людини [52].

Публікація Harry J. Holzer «The economic impact of affirmative action in the US» розкриває основу боротьби проти дискримінації у США. В Америці існують 2 важелі для боротьби з дискримінацією, перший з них – це закон про рівність в правах, який схожий на наші закони, які теж на законодавчому рівні забороняють дискримінацію. Другий – це спеціальні програми. Тут розглядалось дослідження того, як позитивні дії впливають на якість освіти та фактичне виконання службових обов'язків. Згідно з ними, існувало багато думок та суперечок між балансом кількість-якість, тобто багато меншин, які можуть приносити менше користі, ніж білошкірі, а їм протистояли думки протилежні, що різноманіття навпаки призведе до збільшення продуктивності [71].

Інша робота від цього автора розглядає ту саму проблему, але більш загально, розповідаючи не про вплив на економіку, а про позитивні дії загалом. Про те, який стан речей у освіті, про те як студенти меншин відстають та не завершують своє навчання у коледжах [72].

Спираючись на це, можливо прийти до висновків, що позитивна дискримінація є нічим іншим, ніж легалізованою дискримінацією, яка буде примусово обмежувати одну соціальну групу заради іншої, не зважаючи на обставини та потенційну шкоду, яка може виникнути з провини особи, якій надали переваги.

Як і у випадку з дискримінацією, з якою вони пов'язані не просто тісно, але й майже ідентичні, оскільки вони є двома сторонами однієї медалі. Якщо розглядати простий приклад вимушеної дискримінації, то як ще можливо розглянути вимоги до освіти? Дивлячись з ракурсу позитивної дискримінації,

то працедавець надає переваги кандидатам з освітою, позбавляючи інших кандидатів без відповідної освіти можливості зайняти це місце. З ракурсу дискримінації, це буде дискримінація усіх окрім людей з відповідною освітою. Таким чином, слід поставити декілька запитань, чи є дискримінація та позитивна дискримінація позитивним або негативним явищем. У всіх випадках будуть як позитивний вплив, так і негативний, тому слід розібратися детальніше.

В Україні, у поточному виборчому кодексі з 2019 року існує затверджена законом дискримінація, а саме у частині 12 статті 154 про порядок висування кандидатів у народні депутати України. Згідно з цією статтею, першочерговий намір на допомогу жіночій частині населення, навпаки призвів до дискримінації. У частині 12 статті 154 прописано вимогу, згідно з якою цитата: «Під час формування загальнодержавного та регіональних виборчих списків партія повинна забезпечити присутність у кожній п'ятірці (місях з першого по п'яте, з шостого по десяте і так далі) кожного виборчого списку чоловіків і жінок (не менше двох кандидатів кожної статі)» [6].

Louis P. Rojman у своєму есе навів аргументи проти посиленних позитивних дій. Автор поділяє «позитивні дії» на дві категорії: Слабкі та Сильні. Слабкі не створюють протилежну дискримінацію, а сильні навпаки, за допомогою дискримінації намагаються подолати іншу дискримінацію. Прочитавши аргументи, стає зрозуміло, що автор стає на сторону супротивників позитивних дій та наводить аргументовані причини чому не слід їх застосовувати. Його ідеї особливо актуальні під тиском сучасних рухів BLM які вимагають репарацій, а також привілеїв «нащадкам пригнічених» [79].

Г. Журавльова розглядала проблему позитивних дій держави, які інколи відмінні від обов'язків держави, що спричиняє непорозуміння [14], після дослідження авторка прийшла до висновків, що інститут позитивної дискримінації виключно позитивне явище.

І. Полховська у публікації у «Юридичному науковому електронному журналі» розглядала заходи позитивної дискримінації в чинному законодавстві України [34], особливу увагу було приділено саме чинній правовій базі, яка намагається подолати проблеми нерівності. Більшого розгляду зазнала саме рівність чоловіків та жінок, розглянуто питання гендерних квот у політиці. У матеріалі було розглянуто відомості про гендерне квотування, яке було спричинено тиском міжнародних партнерів. Увага приділяється саме співвідношенню депутатів у форматі чоловіки-жінки. Виправдовуючи позитивні дії, як боротьбу з дискримінацією, авторка аргументує необхідність цих гендерних квот, розповідаючи про упередження та стереотипи. Також у матеріалі згадують позитивну дискримінацію для мови.

О. Уварова у навчальному посібнику «Права жінок та гендерна рівність» зазначала, що найбільш поширеними видами спеціальних позитивних заходів в різних юрисдикціях, є надання преференцій, квотування в політичній сфері та спеціальні заходи у сфері праці та соціального забезпечення [48, 65].

Загальнотеоретичне дослідження про заборону дискримінації від З. Равлінко спрямоване на оновлення сприйняття юридичних норм та посилення контролю за позитивною дискримінацією, протидії дискримінації у її різних проявах [39].

Документ про участь жінок у політиці та процесі прийняття рішень в Україні зі стратегіями впливу розкриває питання незбалансованого представництва жінок у вертикалі влади, проте опис, який використовують, дискримінує жінок та негативно впливає на сприйняття влади. Стратегія будується на застосуванні позитивних дій від влади, які були закріплені пізніше, на законодавчому рівні, але вони не вирішували проблеми напруги, а лише посилювали сегрегацію, а також дискримінували у першу чергу самих жінок, вимагаючи від партій додавати жінок у виборчі списки [49].

Це було висвітлено у медіа, проте з різними враженнями, з різними точками зору. Деякі з ЗМІ висвітлювали лише одну точку зору, а саме

ініціатора поправок Світлани Войцеховської. Так, портал Зміна на своєму сайті подав лише її думку та цитати, де цей прояв позитивної дискримінації ніщо інше як відвертий опортунізм з боку ініціатора (https://zmina.info/news/u_novomu_viborchomu_kodeksi_zakripili_40_jenderni_kvoti/). Цитата ініціаторки: «Це величезний крок для збільшення політичної участі жінок, для паритетного представництва обох статей при прийнятті важливих рішень, це крок від декларативно рівних прав до справді рівних можливостей!».

Водночас автор статті зазначив невдоволення саме С. Войцеховської з приводу відсутності відповідальності за недотримання квот, що вже не відповідає першочерговій меті позитивної дискримінації, яка в першу чергу спрямована на допомогу притисненим, а не на обмеження інших заради певної категорії людей.

По той бік барикад опортунізму видання ВВС Україна, які висвітлили не тільки ініціаторів, але й їх опонентів, що найбільш важливо, також жінок, та подали їх думку з приводу цього. Вони розглянули ці поправки не тільки з боку «перемоги», але й з боку дискримінації [54].

Так, видання наводить цитату саме про незадоволення С. Войцеховської з приводу неприйняття вимог до відповідальності: «На жаль, не були врешті підтримані наші поправки, розроблені спільно з колежанками з міжфракційним об'єднанням "Рівні можливості", щодо відповідальності за недотримання квот, заборону сексизму і дискримінації в рекламі та агітації під час виборчого процесу, тож маємо ще над чим попрацювати».

Видання зазначає, що саме пропонували ініціатори за недотримання цих дискримінаційних вимог, а саме санкції з боку виборчої комісії та відмову у реєстрації партіям. Це дуже важлива річ, що видання акцентувало свою увагу на цьому, оскільки за наявності таких вимог, партії у обов'язковому порядку повинні би були набирати жінок, неважливо від їх активної позиції, досягнень, статусу та можливостей.

Так автор статті від BBC взяла коментар у опонента, а саме депутатки Оксани Ковбош, яка у свою чергу прокоментувала ці гендерні квоти: «Запровадження гендерних пропорцій обмежує потенціал представників певної статі так, ніби жінки самі не здатні чогось досягти і потребують сторонньої допомоги».

Далі у статті вона підкреслювала необхідність рівності прав, без квот та незрозумілих вимог, які висувають представники «борців за рівність». Найкращі цитати з цього приводу необхідно озвучити, оскільки вони не тільки руйнують стереотипи, але й допомагають зрозуміти справжній стан речей який саме ця позитивна дискримінація руйнує: «Крім недоцільності гендерних пропорцій, я вбачаю в них загрозу якісному складу майбутнього парламенту. Бо встановлення квот призводить до неадекватності в списках політичних партій».

Оксана Ковбоша пояснила журналістам не тільки чому вона проти, але й як це вплине на якість. Здоровий глузд завжди повинен бути у пріоритеті, що і підтверджують слова розумної жінки: «Взагалі, на мою думку, намагання “за руку” тягти жінок в політику суперечить їхній природі, якщо жінка захоче – вона і без квот зможе стати депутатом». Цей вислів є ключовим у цій статті, оскільки він не містить дискримінації, розглядає реальність та протистоїть нелогічним рухам табору «борців за рівність».

На думку О. Плахотнік, фемінізм можливо сприймати форму як особистої філософії, що може виражатись у вигляді руху або ідеології [31].

Розглядаючи приклади позитивної дискримінації, можна провести аналогію з вигаданою ситуацією при прийомі на роботу. Отже, роботодавець виставляє вакансію на ринок праці, на це оголошення відгукнулось 5 осіб, серед яких:

1. біла жінка з необхідною освітою та досвідом;
2. білий чоловік без освіти;
3. темношкірий чоловік з необхідною освітою, але без досвіду;

4. темношкіра жінка феміністка без досвіду роботи та освітою у іншій, не дотичній галузі;
5. трансгендер без освіти та досвіду.

Роботодавець у цьому випадку націлений лише на результат, тому йому, як адекватній людині вигідніше прийняти першу кандидатуру, оскільки людина з відповідною освітою та досвідом роботи буде якомога ефективніше виконувати свої посадові обов'язки. Проте, у цей момент на компанію починають тиснути активісти, які звинувачують роботодавця у расизмі та гомофобії, через те, що він відмовив як темношкірим, так і трансгендеру. Місцева влада також виступає за «рівність та толерантність», тому забор'язує місцевих підприємців працевлаштовувати на примусовій основі, тобто виокремлювати певний відсоток робочих місць для «пільгових категорій», а саме феміністок, темношкірих, трансгендерів. Через такий тиск роботодавець вимушений задля уникнення проблем з законом та активістами йти на збиткові кроки. Звільняючи висококваліфікований колектив, або розширюючи його задля працевлаштування та вихід на потрібний відсоток.

Інакше кажучи, ситуація перетворюється на те, що роботодавець обираючи з списку претендентів на місце візьме на роботу саме трансгендера, лише через те, що він трансгендер, а не через його здібності чи досягнення. Це яскравий приклад позитивної дискримінації, яка, на жаль, у сучасних реаліях та в такому вигляді приносить шкоди набагато більше, ніж сама дискримінація.

У порівняльному дослідженні «Жінки та чоловіки на ринку праці України», у розділі про трудову реформу, розглядають соціальні виплати, не аргументуючи чому саме гендерна нерівність вважається причиною, коли насправді у тексті розглядають саме тіньову частину ринку праці, яка перш за все проблема прозорості та легальності працевлаштування [13, 14].

Позитивна дискримінація також чудово простежується у медіапросторі нашої планети. Особливо гостро цього року стоїть питання прав темношкірих та рух Black Lives Matter. (мал. 2.1)

Мал. 2.1 Логотип руху Black Lives Matter

Рух виник у 2013 році як відповідь на виправдання Джорджа Циммермана, який застрелив темношкірого хлопця [59]. У той час у США пройшли акції протестів з вимогами правосуддя та звинуваченнями у расизмі, оскільки журі присяжних були 6 жінок, 5 білих та 1 латиноамериканка.

На офіційному сайті описують над чим цей рух працює, проте сама назва не відповідає змісту того, що презентують: «**We affirm the lives** of Black queer and transfolks, disabled folks, undocumented folks, folks with records, women, and all Black lives along the gender spectrum. Our network centers those who have been marginalized within Black liberation movements».

Тобто, цей рух не тільки «відстоює» права темношкірих, але й жінок, трансгендерів, людей з інвалідністю та інших.

Нова хвиля протестів та активності руху відбулась після смерті Джорджа Флойда, який помер говорячи фразу «Я не можу дихати». Ця фраза, як і сам Джордж стали символом протестів. Різні джерела висвітлювали події з різних сторін. Масові акції проходили в багатьох країнах, проте найбільш небезпечно було саме у США.

Мирні протести швидко переросли у сутички з поліцією, окрім закликів «Black Lives Matter» також лунали заклики проти поліції. З приводу протестів навіть існує стаття на вікіпедії різними мовами, у нашому варіанті це

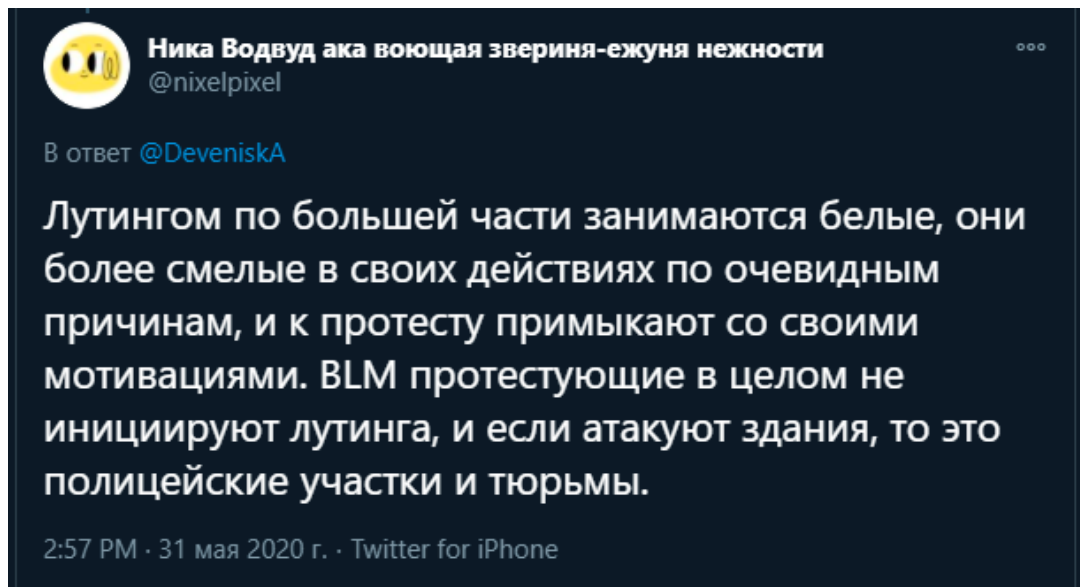
«Зворушення через вбивство Джорджа Флойда». Найбільші проблеми були у місті Міннеаполіс, саме у цьому місті загинув Джордж.

Рух одразу почав переростати у погроми, протестуючі почали розмальовувати будівлі, бити скло та вікна, громити машини, на що поліція відповідала світлошумовими та димовими гранатами. Під час протестів також поширеним було мародерство, переважна більшість з мародерів були темношкірими активістами BLM.

У мережі з'являлось все більше відео, де люди відверто грабують магазини. Існують відео з наслідками таких погромів у магазинах (https://www.youtube.com/watch?v=_p3bViuCH-g). Деякі з власників магазинів навіть не зможуть відновитися, оскільки це занадто сильний удар по їх бізнесу, у репортажі NBC10 Philadelphia показали декілька випадків та наслідки, важливо також те, що частина власників теж темношкірі (<https://www.youtube.com/watch?v=fTa7EMA2ml8>).

Емоційні відео темношкірих, які постраждали від погромів які закликають до рівності (<https://www.youtube.com/watch?v=ay352i7J1Rs>). У відповідь на звинувачення у мародерстві, активісти або скаржилися, що їх життя важливіше ніж товари, що крадуть.

Також «лутери» виправдовувались, що це «компенсація за рабство», або що магазини застраховані. Ці слова не співпадають з метою рівності, ці погроми захопили і квартали з мігрантами, про які розповідає жінка, що працює у одному з таких кварталів. (<https://www.youtube.com/watch?v=ay352i7J1Rs>) Особливо ліберальні та налаштовані на «рівність» активісти у країнах СНГ виправдовують подібний лутинг та зміщують провину з самих мародерів, одна з таких активісток – феміністка Ніка Водвуд, або як її знають pixelixel (мал. 2.2). Якій у відповідь на цю заяву користувачі почали прикріплювати відео та фото погромів темношкірими.

Мал. 2.2 Ника Водвуд виправдовує рух BLM

Активісти за рівність звинуватили навіть актора Террі Крюса, того самого, якого ми бачимо у рекламі Old Spice, а все через його пост у твітері. (<https://twitter.com/terrycrews/status/1277955144332668930>)

Виявилось, що расизм можуть проявляти не тільки до іншого кольору шкіри, але й для ідентичного. За свою думку, актора звинуватили та образили (мал. 2.3) (<https://twitter.com/kelleent/status/1277968430981804032>).

Мал. 2.3 Звинувачення актора за його прагнення до рівності

Відома компанія Cisco звільняла працівників, які не були згодні з тим, що компанія підтримує рух Black Lives Matter. Представники компанії повідомили, що вони «не будуть терпіти расистів у своєму колективі», проте чи справді ці люди расисти чи просто не згодні з тим, що компанія підтримує сумнівні рухи. Як повідомляє сайт Businessinsider з посиланням на

Bloomberg [58], у коментарях під трансляцією з двома виконавчими директорами, які є темношкірими, що пожертвують 5 мільйонів доларів у антирасистські організації, на що деякі з працівників обурились тим, що цей рух справжній прояв расизму, який прикривається боротьбою з расизмом.

Розглядаючи оригінальний матеріал [69] у якому згадують один з коментарів «Black lives don't matter. All lives matter», що можливо трактувати у двох різних варіантах. Правильний за значенням – рух Black lives matter не важливий, всі життя важливі.

Інший працівник написав фразу, що цей рух лише закріплює расизм, оскільки вичленує саме певну етнічну групу з усіх. Ще один працівник заявив, що: «Люди, які скаржаться на расизм, можливо, де-небудь були расистами до людей з іншої раси або частиною систематичного гноблення у власній громаді!»

Цей рух, а також високий вплив фемінізму змінюють світ навколо нас задля переваг саме представників цих рухів. Так, видання Deutsche Welle у відверто расистському стилі критикувало слоган White Lives Matter, що був на банері під час одного з футбольних матчів у Манчестері. (<https://www.dw.com/en/white-lives-matter-banners-take-racism-to-a-new-level-after-burnley-plane-stunt/a-53916597>). Дивує саме те, які насправді подвійні стандарти у суспільства та активістів.

У світі мистецтва тренд на цькування усього, що не підпадає під порядок денний активістів, тобто, якщо ти проти погромів руху Black Lives Matter, то ти расист, якщо ти підтримуєш справедливу рівність, ти теж расист. Так і видання The Times намагаючись підхопити тренди опублікувала статтю з претензією до шановного професора Джона Роналда Руела Толкіна та його «Володаря пернів», а саме у тому, що він «расист» та не представив орків з іншої точки зору [73]. Тут слід брати до уваги взагалі його всесвіт, адже самого автора можливо вважати стовпом фантастики, такої, яку ми бачимо її зараз. Незрозуміла саме критика та намагання втрутитись у авторський задум

професора, чому він має висвітлювати когось у певній манері лише через те, що через через багато років невдоволені будуть його критикувати.

Слід зазначити, що першоджерело, а саме декілька книг «Хоббіт туди й назад», саме Хоббіт, як його звикли називати, проте видання від «Астролябія» у 2011 році переклала назву як «Гобіт, або Туди і Звідти», у оригіналі «Hobbit or There and back again». Інша книга, це вже цикл «Володар Перснів» або «Володар перстенів». Ці цикли заклали основу до фантастичних описів, особливостей рас, їх мови. Важливо, професор Толкін спеціально створив декілька штучних мов для свого твору і саме його вважають засновником жанру фентезі як такого, тобто він першим створив детальні описи поєднані у один всесвіт.

Повертаючись до критики з приводів орків, чому взагалі почали прискіпуватись до цього всесвіту? Ті ж самі ельфи були висвітлені не завжди у кращому світлі. У всього є добро та зло. Саме через жадібність гномів (вони ж дварфи), яких також сатирично висміював автор у Хоббіті так і ельфів, які також у своїй жадібності інколи не програвали гномам вони втратили свою домівку після атаки Смауга.

Автор, якщо заглиблюватись у історію, насправді відображав людські бажання влади, наживи та подібного. Це можливо дізнатися з історії перстнів, які були створені у великій кількості і вплинули на всіх по різному. (<https://www.youtube.com/watch?v=gbYyWXIFvNQ>) Персні які подарували людським королем захопили їх, гноми стали просто ще скупішими та намагалися захопити більше золота. Кільця ельфів були створені окремо, тому негативних наслідків від них не було, проте носії всеодно відчували пільму головного.

З посиланням на канал Legendarium [74], автор якого розповідає про історію всесвіту який створив професор Толкін. В одному з відео, він розповідає про події після відомих подій у фільмах, про ключових персонажів. Увагу слід звернути саме на відносини гнома Гімлі та Леголаса, які були друзями наперекір загальновідомій ворожнечі між їх народами. Їх поведінка

та дружні відносини, як і мандрівка спершу до сяючих печер, де сам гном вразив ельфа монологом та тим, як він зміг описати красу цього місця, коли навіть сам ельф визнав перемогу Гімлі у описі місця. Звичайно потім вони завітали до одного з найкрасивіших місць у Середзем'ї – Етіліон (<https://youtu.be/CY5ciugPGd4>).

Повертаючись до висміювання жадібності, основний конфлікт між ельфами та гномами відбувся через прикрасу, яку спочатку подарували одному з королів ельфів, а він в свою чергу захотів переробити прикрасу шляхом додавання дорогоцінного каменю – одного з «Сільмарілій». Відбувалася сварка, результатом якої була смерть короля і початок війни. Ельфи вважали що гноми не захотіли віддавати прикрасу, а гноми вважали, що король ельфів не захотів платити за роботу майстрів. Так і почалась війна, яка розорила багато міст, які відновились через декілька тисяч років (<https://youtu.be/bZpbBWm9Z-8>).

На сайті Gamebomb розглянули скандал 2015 року навколо огляду на *The Witcher 3: Wild Hunt* (<http://gamebomb.ru/gbnews/12486>). Огляд був написаний журналістом Артуром Гісом (Arthue Gies), з приводу того, що він награв понад 70 годин в цю гру, але так і не зміг знайти жодного кольорового персонажа, попри те, що він приклав багато зусиль для цього (мал. 2.4).

Мал. 2.4 Цитата журналіста розміщена у матеріалі на сайті Gamebomb

Тоді між автором журналістом та розробником Данієлом Ваврою, іншої компанії – Warhorse Studios відбулась суперечка (мал. 2.5) через те, що Вавра

був обурений тим, що за логікою Гіеса європейці не мають права на власну історію та культурну спадщину. Найкраще його думку передає саме перекладений пост у твітері: «Прочитав ваш огляд на The Witcher 3 і хочу запитати – ви дійсно вважаєте, що європейці не мають право на власну історію і культурну спадщину? Невже ви думаєте, що кожен раз, коли ми хочемо розповісти історію про себе, нам потрібно обов'язково імплантувати в історію інші культури, щоб не здатися расистами?».

Далі відбулась пряма суперечка між цими двома особами, де вони сперечались з приводу можливої наявності темношкірих людей у середньовічній Польщі та сусідніх країнах.

Мал. 2.5 скріншот приведених постів з Твіттеру, розміщених на сайті Gamebomb

В ході суперечки, вони також доєднали й територію Німеччини та скандинавських країн. Автори матеріалу на сайті Gamebomb також апелювали тим, що Вавра заявив, що особисто перевіряв документальні відомості і у той період, в історичних документах на всій території Польщі було зафіксовано рівно 3 раби з інших країн, які були темношкірими. У відповідь на суперечку, Адріан Хміеларз, співвласник студії The Astronauts опублікував рецензію на огляд Гіса, де підмітив, що у серії загалом був темношкірий персонаж Азар Явед (мал. 2.6), якого ми могли зустріти та якого могли бачити у сюжеті першої частини гри.

Конфлікт відбувався ще до виходу доповнення до гри під назвою «Серця з каменю», яке окрім нового сюжету додало спеціального НПС – «Майстра

рун», гравцю не відоме його справжнє ім'я, проте цей торговець з далекого Офіру, південної країни, яка вірогідніше за все нагадує арабські країни. Також в гру додали купця з Офіру, який як і його знайомий майстер рун відрізняється від корінного населення яке ми звикли бачити у грі. Цитата цього купця – Ділли кх'Аманні: «Як кажуть у нас батьківщині, ризик – це честь. Бо важливо, з якою метою ти йдеш на ризик! Я прибув сюди зустрічати незвідане і добувати славу для себе і для мого владика. Потрібно пізнавати світ, відкривати нові землі, здобувати знання і ділитися ними. Ах, чи є в житті прекрасніше переживання, ніж захват від нового і здивування невтомній праці створення світу? Я хочу вивчати ваші звичаї, обмінюватися знаннями, торгувати з вами»

Мал. 2.6 Зображення Азара, взяте з вікіпедії для фанатів гри

У цій цитаті розкривається особистість купця, який дуже схожий на купця з арабських караванів, які пересікали великі відстані та були відомі за свої навички торгів.

У самому доповненні Геральт – головний герой потрапляє у неприємну ситуацію, він вбиває монстра з тунелів, який насправді був зачаклований принц з Офіру. Від яду нашому герою стає зле, а його беруть у полон воїни,

яких послав монарх з Офіру для порятунку власного сина. Коли наш герой приходить до тями вже на кораблі, де один з в'язнів каже цікаву фразу: «За морями, в Офірі і Зангвебарі, є білі коні в чорну смужку. Їх я теж ніколи не бачив, але знаю, що вони існують». Тобто місце яке називають Офіром схоже на Африку, через те, що в ньому, як і в нашому світі, існують зебри.

В свою чергу всесвіт Відьмака зачепив ще один конфлікт, вже пов'язаний з серіалом, який базується на книгах про цей всесвіт. Шоуранера серіалу звинувачували у тому, що вона навмисно додала темношкірих акторів, не зважаючи на книги або гру, яку до речі фанати сприйняла набагато краще.

Увагу деяких глядачів привернула кількість темношкірих акторів, які брали участь у зйомках. Особливо бурхливо відреагували на темношкірих дріад, які постали перед глядачами виключно темношкірими (<https://lenta.ru/news/2019/12/23/zlyie/>) таким чином у глядача може скластися умовна уява про те, що саме такими дріади і мали бути. У книгах не було опису кольору шкіри дріад, проте було відомо про їх походження, яке складалось з двох варіантів: дріада народжує дріаду від «сильного чоловіка», що наводить нас на аналогію з амазонками, або у випадку якщо молода дівчинка потрапить до них, то за допомогою води з особливого джерела, яке немов стирає спогади дитини до переродження у дріаду. Таким чином постає питання, чому серед великої кількості представлених дріад не було жодної дріади білого кольору? Усі вони змінені магією, але у книгах не було згадки про зміни у зовнішньому вигляді тих, хто випив води з цього джерела.

Мал. 2.7 Зовнішній вигляд головної дріади Eithné

Зовнішній вигляд володарки усіх дріад Ейтне (мал. 2.7), було описано у книзі пана Анджея Сапковського «Меч призначення», на яку є посилання у описі персонажу на фандом вікіпедії (<https://vedmak.fandom.com/wiki/Эйтнэ>), де персонажа описано як: «Повелителька Брокілона була одягнена в простору, легку, світло-зелену сукню. Як більшість дріад, вона була невисока і худорлява, але гордо посаджена голова, обличчя з серйозними, різкими рисами і рішучий рот, здавалося, робили її вище і значніше. Її волосся і очі були кольору розплавленого срібла».

Особливу увагу слід звернути саме на опис зовнішності, як її описав пан Сапковський, стає зрозуміло, що дріади були не високого зросту. Головною деталлю персонажу, а саме срібне волосся та очі кольорі срібла. Особлива деталь з срібним волоссям у тому, що відьмак Геральт з Рівії теж срібловолосий, як ще про нього казали: «Сідий, але не старий», адже колір його волосся та його кошачі зіниці результат процесу під назвою «випробування травами», яке насправді було шпигування дітей надтоксичними рідинами – еліксирами, для надання цим дітям надлюдських якостей.

Увагу спільноти привертали не тільки дріади, але й темношкірі лицарі та темношкірі ельфи. Більше звичайно дісталось саме за ельфів (мал 2.8), які

попри всі «спростування» не могли бути темношкірими через особливості створення всесвіту, а також через місцеве населення.

Мал. 2.8 Типовий ельф

Канонічні ельфи втекли з свого світу під час магічного феномену – спряження сфер, під час якого у світ було запущено багато рас, істот, монстрів, а разом з ними і магію. У виправданні того, що як серед ельфів, так і простих людей занадто багато темношкірих, шоуранер фільму заявила, що «З огляду на, що на дворі 2020 й і справжній світ - великий і повний різноманітності, ми вирішили зробити так, що персонажі шоу не звертають уваги на колір шкіри - не тому, що він у всіх однаковий, а тому, що є більш масштабні міжвидові відмінності».

Таким чином у відверто расистському всесвіті, де за будь-яку відмінність могли закидати камінням, що хоч частково, але відповідає середньовіччю мешканці не будуть звертати увагу на колір шкіри. Міжвидові відмінності, які спричиняли багато війн, а також суперечок були вагомими. У цьому всесвіті, який базується на класичному всесвіті професора Толкіна, присутні ельфи, гноми, краснолюди, низушки та безліч магічних створінь. Увагу слід звернути саме на людей та ельфів, які воювали між собою багато разів, але врешті решт саме ельфів майже винищили.

Ельфи прийшли у світ, у якому відбуваються події як книг та серіалу – Неверленд, з свого власного світу та захопили його. Цей світ не був рідним домом як для ельфів, так і для людей.

Існує два народи ельфів, які відрізняються за своєю «чистотою», тобто чистокровні ельфи – Aen Elle – народ вільхи, та асимільовані\змішані з людьми Aen Seidhe – народ гір. Переважна частина людського населення мала бути білошкірою, через особливості місцевого клімату. Асимільовані ельфи внаслідок змішення крові давали нащадків – напівкровок або чвертькровок. Вірогідність асиміляції ельфів з представниками Офіру та схожих ним – темношкірими людьми була маловірогідна. У всій сазі книг «старші раси» – ельфи, дріади та інші намагаються витримати натиск людей, які все більше обмежують їх можливості.

Важливим аргументом у тому, що як люди, так ельфи у книгах та серіалі могли мати виключно білу шкіру може бути частина з інтерв'ю, яку нам представляють у фандом вікіпедії відьмака (https://vedmak.fandom.com/wiki/Saga_o_Vedmake), з цієї цитати ми можемо зрозуміти на чому пан Сапковський заснував свою сагу, а саме цитата: «Я хотів написати польський варіант "Хронік Амбера". Але потім вирішив - навіщо потрібна друга Желязни? Хотів написати польську фентезі. У нас в Польщі до мене фентезі ніхто не писав, немає традиції. Але в циклі про Геральта у мене ні польська, ні слов'янська міфологія для фентезі не годиться. Я використовував дещо з Толкієна, а в основному у кельтських народів. Але, природно, трохи переосмислив.»

Якщо розглядати слова автора, то стає зрозумілим, що кельтські народи були білими, а як вже довів випадок з скандалом навколо гри, темношкірі не були розповсюджені у центральній Європі середньовіччя.

Цікава особливість ельфів полягає у тому, що тих хто заселив певну територію, яку читачі можуть знати як Нільфгард раніше була заселена ельфами народу чорних гір, нащадків яких – нільфгардців стали називати «чорними», але саме через їх зв'язок з місцевістю та народом.

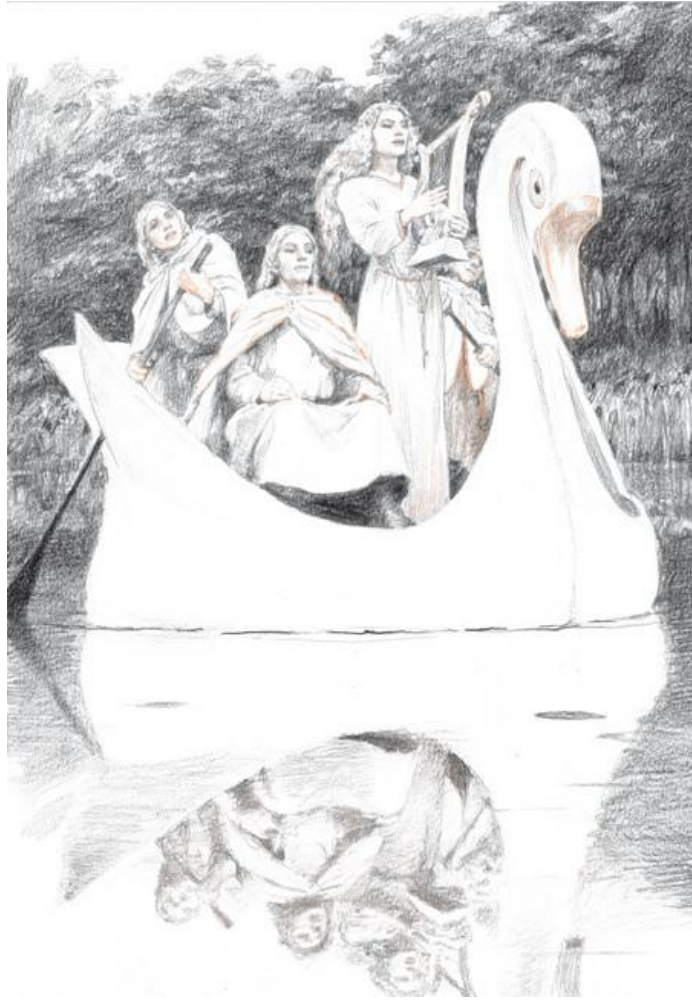
Зв'язок Нільфгарду з ельфами прослідковується через їх мову – вона зберегла частину «Старшої мови», іншими словами ельфійської, про що також згадується у книзі «Час погорди». У підтвердження слів про білих ельфів також слугує матеріал [5] у якому згадують міфи, світ Толкіна, світ Сапковського.

Найкращим джерелом, яке впевнено ставить крапку у неможливість розповсюдженості темношкірих ельфів є бестіарій Анджея Сапковського, який надзвичайно важко знайти у відкритому доступі, проте після знаходження фотографій з уривком опису ельфів, постало завдання знайти відкрите джерело, у якому буде цей уривок, або підтвердження оригінальності фотографій.

Пошук привів на сайт (<https://www.labyrinth.ru/books/564697/>) з продажу примірника цієї книги, де присутні фотографії видання (Додаток В), яке схоже за стилем, а також співпадає за сторінками з похибкою у 1-2 сторінки у порівнянні з першим знайденим зображенням, що прийнятно через різні видавництва.

Порівнюючи, можливо зрозуміти, що ці видання схожі і не слід ставити під сумнів їх справжність. З метою знаходження більш залізних підтверджень цьому виданню, було знайдено необхідну «сторінку» з книги, яка розміщена на сайті «ВикиЧтение» [43, 199], після чого стало можливо не тільки проілюструвати ельфів з офіційного видання з малюнками від Дениса Гордеева (мал. 2.9, 2.10), але й також навести цитати з видання самого автора, який сам писав цей опис казкової раси.

Автор наводить походження з реальних міфологій, беручи до уваги готське слово «Alf» – що у перекладі «нічний привид», а у скандинавів вже іменувались «Эдде».

Мал. 2.9 Ельфи з офіційного бестіарію

Далі йде опис, що це стародавня раса, але нас цікавить абзаци опису зовнішності російською мовою, переклад якого наведено нижче: «Ельфам притаманний дуже світлий, прямо-таки білий колір шкіри. Ельф не загоряє, навіть якщо цілими місяцями буде перебувати на сонці. Що до кольору волосся і очей, то існує два типи ельфів: світлі блондини з блідо-блакитними очима і брюнети (навіть чорняві) з отруйно-зеленими очима. (Не дуже типові ельфи у Пола Андерсона - «Зламаний меч» - з очима кольору перлинно мерехтливого туману.) Ельфи доживають навіть до 500-600 років. Нижче кордону в 100 років ельфа вважають хлопчиком, 150-200 років - вік дорослого ельфа. Понад 250 років означає для ельфа похилий вік, а переваливши за 350, він стає старим.

Ельфи худорляві, витонченого статури і дуже красиві. Ельфів-калік, обрзклого, лисих і некрасивих просто не буває. Однак незважаючи на це, не

так-то просто розпізнати ельфа в натовпі людей. Найбільше кидається в очі ельфа відмінність - гострі вушні раковини, зазвичай приховані волоссям. Ельфа можна розпізнати також по зубам (хоч ельфи рідко їх показують). Адже ельфи, не будучи плодом еволюції, не мають іклів».

На другій ілюстрації показують «добрих та злих ельфів» з власними назвами, як можемо побачити, колір шкіри в них виключно білий.

Мал. 2.10 Велике коло добрих – Seelie, мале коло злих Unseelie

Також світ мистецтва сколихнула новина про те, що кінокомпанії масово відмовились від акторів дубляжу\озвучування. Таким чином, за вимогою продюсерів, у Сімпсонах більше не буде «білих акторів, що озвучують кольорових персонажів» [62].

Чому так важливо щоб вигаданого персонажа озвучував саме етнічно ідентичний? Так актор який озвучував персонажа Апу, продавця у магазині з індійським корінням, більше не буде озвучувати його [83].

Мал. 2.11 Персонаж та актор який його озвучував

Для тих, хто хоч раз бачив серію мультсеріалу «Сімпсони», у якій був Апу (мал. 2.11), який завдяки актору виглядав беззаперечно приємною та цікавою особистістю. Ютуб канал Asian Boss, задавав питання пересічним жителям (<https://www.youtube.com/watch?v=cJb77ggFgTE>), з якого помітно, що актор, який озвучував персонажа у оригіналі чудово відобразив акцент індійців, що розмовляють англійською мовою. У відео відображено багато думок, які у деяких випадках повністю протилежні.

Невдоволені корінні індійці висували претензії більше до самого відображення персонажу. Інші, або взагалі вважають, що немає різниці хто озвучує персонажа, якщо він це робив протягом 30 років, то він знає, що робить і нічого поганого в цьому немає. Отже, кожен маж свою думку, проте адекватні та справедливі думки, в яких немає расизму, не містять вимог до озвучування саме індійцем, бо це лише голос, який залежить від сценарію, якщо звинувачувати когось, то тільки продюсерів, які написали такий сценарій. Усім розповідали, що актор пішов через те, що відчував провину за таке відображення персонажу.

Не дарма один з опитуваних у перекладі на нашу мову сказав: «Це не цілком його провина, якщо суспільство вважає це образливим, це повинна бути провина тих, хто створив цей контент, він лише актор, який озвучував і чудово виконував свою роботу». Набагато більша проблема полягає не у вигаданому расизмі акторів які озвучують персонажів інших культур, а у тому, що автори сценаріїв часто не знають країну чи людей, про яких вони пишуть. Таким чином у мультфільмі відображали деякі традиції, які звичайно можуть мати місце навіть у сучасному світі, це частина традицій та культури країни, але для деяких це буде образливо. Якщо і пропагувати терпимість та прийняття особливостей певних людей, то слід з повагою ставитись не лише до традицій, але й до відмови від них.

Також новина про те, що актор який озвучував темношкірого персонажа у мультфільмі протягом 20 років більше не буде його озвучувати через расове питання [78]. Тобто людина, яка умовно була голосовим відображенням протягом 20 років раптово стала не такою через те, що це нібито расизм, якщо біла людина дарує свій голос намальованому темношкірому персонажу.

У випадках з акторами, які озвучують персонажів, помітний вплив трендів на скандали та расове питання. Позитивна дискримінація, завдяки якій талановиті люди втрачають свою роботу, а можливо новачки, без досвіду, проте темношкірі почнуть займати ці місця.

Скандал, який багато років після прем'єри стрічки «Грім у тропіках, де Роберт Дауні-молодший зіграв роль персонажа, який був актором і заради ролі переніс пластичну операцію зміни пігментації, простими словами перетворився з білошкірого у темношкірого. Активісти підняли скандал, згадуючи те, як Роберт розмальовував обличчя, так званий «блекфейс» у фільмі (<https://medialeaks.ru/2201lug-downey-jr-black/>).

Свого часу, актор отримав багато номінацій у 2009 році, а саме номінація «за найкращу чоловічу роль другого плану» одразу у чотирьох різних рейтингах, а саме «Оскар», ВАФТА (Британська академія телебачення та кіномистецтва), «Золотий глобус» та номінація від Гільдії кіноакторів США.

На думку самого актора, який зміг уникнути проблем, аргументуючи, що на той час нічого поганого у цьому не було, а сам актор знав про саму сатиру персонажа, який зі слів актора був «самовпевненим лицеміром». Також він зазначив, що його темношкірі друзі коли він їх запитував у той час повністю його підтримували. Звісно треба сказати, що адекватні люди спокійно сприймають гумор, жарти та різноманітні вислови без детального розгляду через збільшувальне скло, задля пошуку тем для цькування.

Увагу слід звернути і на BAFTA, яка одночасно є борцем з дискримінацією, прогресивною організацією, але в цей же час настільки лицемірною, що примусово прощовхує ідеї, що можуть допомогти цим «прогресивним рухам». Так, академія кіно нагородила Хоакіна Фенікса, в номінації «Кращий актор», де він звинуватив кіноіндустрію у «систематичному расизмі». (<https://www.popcornnews.ru/news/hoakin-feniks-v-blagodarstvennoy-rechi-obvinil-kinoindustriyu-v-sistematicheskom-rasizme>) Сам актор зіграв у стрічці «Джокер», яка одразу стала популярною, адже розкривала сумну долю персонажа.

Британська академія кіно виступає за рівність, проте інколи «рівністю» називають безглузді преференції, з якими важко погодитись. Так, на офіційному сайті BAFTA (мал. 2.12), існує ряд документів, згідно з якими вручають нагороду, а також будуть вручати нагороди для відеоігор.

Перш за все саме кіно, оскільки це саме кіноакадемія. Отже, у документі «критерії стандартів різноманітності», висувуються цікаві вимоги, позитивна дискримінація різних меншин, яким дають відверті переваги, та закривають шлях іншим авторам, студіям, ідеям [63].

Мал. 4.12 Логотип BAFTA

Схожі критерії BAFTA буде висувати і для ігор у 2021 році, де впливає не тільки на сюжет, персонажів та історію всесвіту який висвітлюють, але й на те, де некомпетентність вимог вже переходить усі можливі бар'єри. Серед вимог є 4 стандарти поділені на блоки: А, В, С, D. Стандарт А містить вимоги до репрезентації «на екрані» народів, меншин, тощо. У цьому стандарті міститься 6 критеріїв, щоб пройти у цьому блоці, автори мають дотримуватись мінімум 3 з них.

Як можна побачити, академія активно просуває ідею гендерного балансу, лгбт та етнічних меншин. Це впливає не лише на розкриття лише певних проблем, історій та дилем, але й обмежує авторів у їх творчості, прямий вплив на індустрію, бо автори, яким не подобаються стандарти, або вони хочуть просто творити те, що вони хочуть, просто не будуть мати навіть можливості бути відзначені цією нагородою, а вона майже на одному рівні з нагородою «Оскар» чи «Золотий глобус»!

Категорія В стосується саме команди, яка працює над продуктом. Така позитивна дискримінація, як в розглянутій ситуації, кардинально вплине на якість продукту, оскільки для відповідності вимогам, необхідно буде комплектувати штат працівників.

Категорія С безпосередньо впливає на кар'єрний зріст, ключові ролі та увагу саме до певних соціальних груп, безпідставно просуваючи їх вище у командах. Категорія D впливає на поширення та маркетинговий напрямок усього продукту.

Як повідомляють різні джерела, одне з них УНІАН (<https://www.unian.ua/lite/kino/oskar-do-ceremoniji-ne-dopustyat-filmi-bez-uchasti-temnoshkirih-i-predstavnikov-lgbt-11140304.html>), найпрестижніша нагорода в кінематографі у США, яку вручає Американська академія кіномистецтва, змінила правила вручення. УНІАН з посиланням на матеріал на офіційному сайті нагороди [60] згідно з яким нові правила нагороди у номінації «Найкращий фільм» починаючи з 2024 року у цій номінації зможуть отримати шанси на перемогу лише ті фільми, що відповідають хоча б двом стандартам з чотирьох.

Американська академія кіномистецтва формуючи нові правила спиралась саме на правила ВАФТА, які вже змінені та чинні на сучасних номінаціях. Стандарти «Оскар» також відповідають буквам А, В, С, D, як і у ВАФТА та аналогічно мають підпункти.

А. «Репрезентація на екрані»

А.1. Хоча б один з головних або важливих другорядних героїв має бути з етнічних груп серед яких темношкірі, африканці, корінні американці, корінні гавайці та інші.

А.2. Загальний каст акторів має складатися мінімум на 30% від загальної кількості акторів з жінок, расових чи етнічних груп, ЛГБТК+, людей з когнітивними або фізичними вадами або глухих\слабочуючих.

А.3. Основна тема\сюжет мають бути сконцентровані на проблемах жінок, расових та етнічних груп, представників меншин та людей з обмеженими можливостями.

В. Робоча група та склад команди. Для цього стандарту необхідно відповідати одній з вимог:

В.1. Як мінімум дві посади з перерахованих мають займати жінки, представники расових та етнічних меншин, лгбт та люди з обмеженими можливостями. Список посад: Кастинг-режисер, кінематографіст, композитор, дизайнер по костюмах, режисер, монтажер, перукар, візажист,

продюсер, дизайнер постановок, Декоратор декорацій, Звук, Супервайзер VFX, Сценарист.

Хоча б одна з перерахованих посад також має бути зайнята особою з таких соціальних груп: азіати, іспанці, латиноамериканці, корінні жителі Америки та Аляски, темношкірі та афроамериканці, корінні гавайці та жителі інших тихоокеанських островів, близькосхідні чи північноамериканські групи або інші недостатньо репрезентовані народи.

В.2. Щонайменше шість інших команд та технічних посад (крім виробничих помічників) мають бути з недостатньо представленої расової чи етнічної групи. Ці посади включають, але не обмежуються ними, Перший помічник директора, гаффер, наглядач сценаріїв тощо.

В.3. Як мінімум 30% команди працюючої над фільмом мають складатися з жінки, расова чи етнічна група, ЛГБТК+, люди з когнітивними або фізичними вадами або глухі або слабочуючі.

С. Доступ до індустрії та можливості. Мають бути виконані обидва критерії.

С.1. Оплачуване навчання та можливості стажування для жінок, расових та етнічних груп, лгбт та людей з обмеженими можливостями

Основні студії / дистриб'ютори повинні мати основні, постійні платні стажування / стажування, включаючи недопредставлені групи (також повинні включати расові чи етнічні групи) у більшості наступних відділів: виробництво / розвиток, фізичне виробництво, пост продукція, музика, VFX, придбання, ділові справи, розподіл, маркетинг та реклама.

Міні-основні або незалежні студії / дистриб'ютори повинні мати принаймні двох учнів / стажерів із вищезазначених недостатньо представлених груп (принаймні, одного з недостатньо представлених расових чи етнічних груп) принаймні в одному з таких відділів: виробництво / розвиток, фізичне виробництво, пост продукція, музика, VFX, придбання, ділові справи, дистрибуція, маркетинг та реклама.

С.2. Можливості тренування та оволодіння навичками

Компанія з виробництва, розповсюдження та / або фінансування фільму пропонує навчальні та / або робочі можливості для підвищення рівня кваліфікації людям із наступних недостатньо представлених груп: жінки, расова чи етнічна група, ЛГБТК+, люди з когнітивними або фізичними вадами або глухі або слабочуючі.

D. Розвиток аудиторії. Для виконання цього стандарту необхідно виконати вимогу.

D.1. Представництво в маркетингу, рекламі та розповсюдженні

Студія та / або кінокомпанія має декількох власних вищих керівників з числа нижченаведених груп (обов'язково включати осіб із недостатньо представлених расових чи етнічних груп) у своїх командах маркетингу, реклами та \ або розподілу: жінки, расова чи етнічна група серед яких азіатські, іспаномовні\латиноамериканські, темношкірі\афроамериканці, корінні жителі\корінні американці\корінні жителі Аляски, близькосхідна група / північно африканці, корінні гавайці або інші корінні жителі тихоокеанських островів або інша недостатньо представлена раса чи етнічна приналежність, ЛГБТК+, люди з когнітивними або фізичними вадами або глухі\слабочуючі.

РОЗДІЛ 3

СТВОРЕННЯ МЕДІАПРОДУКТІВ ІЗ УРАХУВАННЯМ ПОЗИЦІЙ ПОЗИТИВНОЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ

Детально розібравши терміни «дискримінація», та «позитивна дискримінація», щоб уникнути проблем з ймовірною інтерпретацією та різниці у сприйнятті, яка могла виникнути через відмінність асоціацій.

Спираючись на розібрані вище приклади, слід створити ряд правил, які будуть допомагати усім людям, які в своєму житті можуть зіштовхнутися з дискримінацією або позитивною дискримінацією. Ці правила допоможуть їм оцінити, чи справді звинувачення які вони, чи до них, висунули мають підґрунтя та можуть вважатися чесними та справедливими.

Оскільки кожен випадок індивідуальний, слід все розглядати теж окремо, спираючись на минулий досвід, але не беручи його за основу. У випадку звинувачення у дискримінації слід вислухати аргументи обох сторін, за аналогією з судовими справами та журналістикою, де для об'єктивності та чесності необхідно взяти коментар у двох сторін конфлікту.

Найголовніше правило під номером 1 – Художній, авторський задум заборонено обмежувати мораллю, чесністю та іншими соціальними межами. Не слід обмежувати. Автор може розкривати персонажів у будь-якій притаманній його манері та поведінці. Мистецтво і створено для того, щоб відображати те, що не завжди можливо у реальному житті. Якщо сюжет та персонажі фільму\серіалу\гри будуть расистами, злочинцями чи мати певні особливості поведінки, просто слід обмежити доступ дітей до них, проте не прискіпуватися до самого автора та його самовираженні.

До такого можемо віднести фільми про серійних вбивць, які хоч і розповідають жахливі історії, неприємні для більшості подробиці, але вони допомагають розкрити образ героя. Особливо багато претензій до фільмів Квентіна Тарантіно, який має власне бачення на світ. Одне с таких звинувачень було у прямому ефірі (https://www.youtube.com/watch?v=c1_n8Fv9pY4), або

звинувачення від Джона Рідлі, автора фільму «12 років рабства» у тому, що цьому режисеру було не приємно чути на знімальному майданчику слово «нігер». (https://www.gazeta.ru/culture/2020/06/17/a_13120471.shtml)

Media Dallas Observer, провело дослідження фільмів Квентіна Тарантіно та підрахувало кількість «curse words», тобто матів, лайки, некоректних слів [70]. Після підрахунку виявилось, що останні два фільми «Джанго вільний» та «Мерзенна вісімка» стали лідерами у категорії «Н слово», набравши у першому фільмі 110 застосувань цього слова, а у вісімці трохи більше 45 разів.

У інтерв'ю виданню Esquire, Семюель Л. Джексон, коли його запитали про звинувачення Тарантіно у расизмі через «слово на Н», він сказав що це усе маячня [84] тобто сам актор, темношкірий, вважає це нісенітницею і влучно сказав з цього приводу: «Не можна просто сказати письменнику, що він не може говорити, писати слова, вкладати слова в уста людям не його етнічної приналежності, так, як вони використовують свої слова. Ви не можете цього зробити, бо тоді це стає неправдою; це просто не щиро. Це просто не щиро. І в половині часу теж є інші шляхи. І я взагалі додавав, як мінімум, п'ять “нігерів” до того, що Квентін вже писав, лише тому, що це буду казати я». Після цього він навів приклад з фільму «Джекі Браун», розмови двох темношкірих персонажів (<https://www.youtube.com/watch?v=Q59uLvZwDM>) без цього за словами актора не було б такого бум ефекту та аргумент, що хіба персонаж не сказав би щось таке?

Люди повинні розуміти, що для реалістичного відображення побуту темношкірих тих років мало помістити декілька темношкірих акторів в потрібні умови, вони повинні відповідати задумці автора, мають гармонічно вливатися у світ, який вигадав саме автор. Якщо ці фільми спираються на історію та певні часові проміжки нашого світу, то слід підігнати репліки акторів до цього часу.

Перше правило має обмеження другим правилом. Отже, правило 2 – якщо фільм заявлено як історичний, або заснований на певній реальній історії, то слід якомога краще відтворити персонажів та ланцюг подій.

Серіал «The Great» (2020) (мал. 3.1), британського виробництва (не слід плутати з серіалом «Велика» 2015 року), де позитивна дискримінація викривляє історичність фактів.

Мал. 3.1 Постер серіалу

Так, у серіалі, який подається як історична комедія, несподівано ми можемо побачити темношкірих акторів, які грають корінних російських благородних людей чи вже занадто «красивих акторів». Тож можливо побачити зміни у тенденціях кіно, як і у телебаченні в цілому, інформацію подають у форматі розваг.

У серіалі про певних історичних осіб, історичний період та стиль життя окрім сюжету додалися непритаманні тому часу та історичним умовам персонажі. Графа Орлова, князя з чистим російським корінням зіграв актор Саша Дхаван (Sacha Dhawan), британського актора з родини індійців. Так на портреті графа Орлова (мал. 3.2), який розміщено в Луврі та яку намалював Віргіліус Еріксен, граф має білий колір шкіри.

Мал. 3.2 Портрет графа Орлова намальований Віргіліусом Еріксеном

Після того, як ми дізналися про історичний вигляд графа, можемо порівняти з персонажем (мал. 3.3), якого нам представили у серіалі і побачимо різницю. Звичайно це можна списати на те, що автори серіалу просто не звернули на це увагу, але те, що підібрали саме такого актора, попри те, що вони мали проводити певні історичні дослідження, спиратися на історичні факти.

Не менше критики, але вже іноземної, від істориків, викликала постать Петра 3. Як написано у *The New York Times* [81], постать Петра 3 також викривлена, це стає зрозуміло після порівнянь портретів та персонажа у серіалі.

Мал. 3.3 Граф Орлов представлений темношкірим у серіалі

Таким чином, якщо фільм подається як історичний, то він має бути якомога наближений до реальних подій. До найбільш яскравих прикладів відтворення історичних подій можна віднести реконструкції, на яких організатори намагаються відтворити не лише загальну картину, але й малі деталі такі як зовнішні атрибути, зовнішній вигляд та інше. Інклюзивність не має впливати на історію, а тим паче переписувати її.

Люди повинні знати минуле і вчитись на ньому, брати найкраще, та пам'ятати погане, щоб не допустити його повторення через певний проміжок часу. Якщо люди будуть знати про війни, вони хоч з малим шансом, але будуть намагатися уникнути війн, конфліктів.

Сучасні обмеження існують з ряду причин, деякі з них можуть бути неактуальні, проте, як колись вірування були створені спеціально, для повчання та захисту людей від негативних факторів, так і сучасне суспільство має дивитись на минуле и не дозволяти негативним чинникам впливати на сучасність.

Змінюючи стан речей у мистецтві та тому, що може навчати нове покоління, яке у будь-якому випадку буде спиратися на щось, ми ризикуємо нашкодити їх світосприйняттю.

Так, випадок з фільмом «Звіяні вітром», який був розкритикований Джоном Рідлі, у зв'язку з чим, прибрали можливість його переглянути у HBO Max. (<https://novayagazeta.ru/articles/2020/06/11/85801-po-zakonom-novogo-vremeni>) Критика полягала у тому, що у фільмі присутні темношкірі, які представлені рабами. Більше критики викликали сцени, де звільнені раби просилися до колишніх рабовласників на роботу або коли казали про небажання міжрасових шлюбів. Фільм тимчасово прибирали з онлайн бібліотеки, але повернули, хоч з поясненнями.

У цей час, на інших платформах з перегляду фільмів, навпаки, популярність фільму збільшилася, люди захотіли подивитись шедевр Голівуду, який отримав багато нагород і також приніс першу статуетку «Оскар» для темношкірої акторки Гетті Мак-Денієл, першої темношкірої, що отримала таку статуетку. (<https://mpsh.ru/22471-variety-ssha-oskaronosnyj-film-unesennye-vetrom-izjat-hbo-iz-otkrytogo-dostupa.html>) Цю актрису визнав світ за її творчий внесок вона отримала дві зірки на алеї слави Голівуду.

Невдоволення історичними обставинами не слід реалізувати обмеженнями. Звичайно, це був не найкращий момент у історії Конфедерації та Сполучених штатів, проте, наші люди можуть привести схожі аналогії з нашої, власної історії. У нас було панство, люди володіли іншими людьми, передавали, продавали та таке інше. В нас також склалося історично, що звільнені люди пішли до тих, в кого вони були. Це було спричинено тим, що їх звільнили, але в них не було нічого, таким чином вони залишились тими ким і були, але у іншій умовній «кофтинці», вони майже нічого не отримували з цього, інколи навіть втрачали.

На кожну історичну подію буде як мінімум два різні погляди, так, наше питання з приводу голодомору також називали фікцією, проте наші співвітчизники знали свою історію. Історичні факти дуже часто викривлені джерелом, так, якщо подивитись на історичні факти які показують у фільмах про голодомор, частина може бути зменшена, через брак інформації, яку у свій час знищувала влада, для прикриття своєї злочинів.

Взагалі тема рабовласництва та схожих на нього подій була поширена по всьому світу у різні часи, не лише у США, проте зараз, саме расове питання стоїть надзвичайно гостро.

Правило 3 стосується безпосередньо дискримінації та позитивної дискримінації. Спирається на здоровий глузд, рівність усіх людей та здорову конкуренцію, що не обмежується лише певною частиною людей.

Правило базується на тому, що не слід обмежувати людей без вагомих причин, але для балансу, також слід заборонити привілеї, або так звану «позитивну дискримінацію», яка базується лише на тому, що певну групу десь «обмежують» або «притискають». Це правило створено як відповідь на зміну критерії відповідності у ВАФТА та Оскар, які обмежили доступ до номінації «Кращий фільм» лише для привілейованих тем, акторів та персоналу. Таким чином всесвітньо відомі кіно премії будуть дискримінувати чудові, продумані та добре виконані фільми лише з причини того, що вони не висвітлюють «лінію партії», якою зараз постала LGBTQ+ та BLM спільнота.

Якщо у дійсно талановитих авторів не буде можливості творити те, що вони хочуть, бо їх обмежують фінансово, то нас очікує справжня криза мистецтва, яке буде схоже на продукти політичного напрямку, як у Радянському Союзі, коли більша частина видань прославляла партію, а праці «вождів» були обов'язкові до вивчення.

З третього правила ми можемо отримати четверте правило, а саме – свободу думки, яка також закріплена як право людини. Пояснюючи це правило, слід згадати про спроби зробити обов'язковим курс з «ЛГБТ відносин», тобто дітей, які ще не сформовані будуть навчати тому, що слід викладати лише повнолітнім, сформованим особам. Вводити повноцінний курс для дітей буде порушенням норм моралі, адже вони не можуть відмовитись. Якщо дітям будуть вкладати певні ідеї, вони будуть сприймати їх як звичайну справу, це прояв пропаганди на нестабільну, ще не сформовану людину. Кожна людина має право думати та висловлювати свою думку, навіть

якщо вона проти думки іншої людини, до тих пір, доки вона не впливає негативно на іншу людину.

Боротися за свою думку не тільки можливо, але й важливо, оскільки пригнічувати індивідуальність серйозний злочин, який не слід залишати безкарним. Якщо людина має своє представлення світу та розповідає про нього, не слід його обмежувати, якщо воно не приносить шкоду іншим.

Образи «почуттів» певних груп людей не слід вважати чимось серйозним, оскільки «образитись» можливо на все, що прийде на думку. Просте речення може образити набожну людину, яка потім почне звинувачувати у тому, що бачення світу того, хто його образив відрізняється від його власного. Чи справді цей конфлікт буде рівним? Ні, оскільки у деяких країнах навіть зараз намагаються пропагувати різні ідеї, які спрямовані на інтеграцію біженців, які відрізняються від корінного населення не тільки зовнішнім виглядом, але й релігією, традиціями та власним «Я». Інколи ображені починають нести справжню небезпеку для свого оточення, яке попри всі заяви може бути навіть не винним.

До таких випадків можливо віднести серію протестів та терактів після публікації у Франції карикатур релігійної спрямованості, відбулися трагічні події. Серед них напад на французького вчителя (https://ru.wikipedia.org/wiki/Убийство_Самюэля_Пати), або акти тероризму у Австрії (https://uk.wikipedia.org/wiki/Напад_на_синагогу_у_Відні), таким чином слід справедливо відокремити «Свободу думки» від інших проявів, які напряду шкодять суспільству та спричиняють будь-які жертви.

Таким чином, правило чотири, яке стосується свободи думки та слова слід керуватися таким чином, що ми маємо право висловлювати свої думки з приводу будь-чого, творити про що побажаємо. Ми обмежені законом країни та всесвітніми договорами, але ми можемо берегти ці права та обов'язки від чого завгодно. Адекватне та зріле суспільство спокійно може прийняти будь-яку форму творчості серед яких також карикатури та гумор, який може бути і чорним та висміювати все що завгодно. Гумор це окрема форма мистецтва, яка

може висміювати радісні та кумедні моменти, так і сумні моменти, адекватні люди просто будуть уникати того, що їм не подобається і не буде заважати людям які думають інакше, сприймають інформацію через призму власного досвіду інакше.

Коли з правилами завершено, можна створити модель поведінки, за якою можливо підтвердити чи спростувати звинувачення у дискримінації, расизмі або притисненні спільнот.

Перший крок – джерело звинувачення

Необхідно дізнатися, хто є джерелом звинувачення. Такі важливі речі у мистецтві не можуть бути ініційовані простою людиною, яка не має жодного відношення до медіапростору або мистецтва. Слід дізнатися, чи були схожі звинувачення від цієї особи або організації, чи були вони правдиві, мали підґрунтя чи ні. Це зробити не дуже важко, оскільки вже завершені звинувачення та позови вже мають результат, скоріш за все їх вже досліджували.

Другий крок – об'єкт звинувачення

Що саме звинувачують та у чому? Це як у випадку з Квентіном Тарантіно, коли його звинуватили, проте якщо він не подасть актора у необхідній фразі чи дії, це вплине на картину загалом. Якщо це звинувачення у расизмі, то слід дізнатися конкретно, які моменти критикують, які дії, чи може ідею загалом. Слід провести аналіз того, чи справді це накладає обмеження на людей чи ні.

Дізнавшись про того, кого звинувачують, та того, хто звинувачує, ми можемо перейти до третього кроку – побудову причин та наслідків, як це може вплинути на стрічку, чи було це необхідно, чи принесло це шкоду чи ні. Це одна з найважливіших частин, адже саме на цьому етапі порівнюють звинувачення, докази та аргументи. Це умовно суд, для кожного він може бути індивідуальним, але якщо це позов до суду, то слід розбирати це великою кількістю людей, які через призму свого досвіду та здоровий глузд зможуть проаналізувати інформацію з обох сторін та спочатку для себе визначити що

вони бачать у цьому звинуваченні, а потім обговоривши між собою винести рішення.

Тут слід застосовувати поділ дискримінації на види, які запропоновані у розділі 1 а саме:

- Вимушена дискримінація
- виправдана дискримінація
- Не виправдана дискримінація

Розглядаючи кінострічку як об'єкт звинувачень, можливо привести приклад скандал із «Звіяні вітром», починаємо аналізувати: хто звинуватив – Джон Рідлі та що звинуватив – Звіяні вітром. Основна причина звинувачення – расизм. Далі нам слід визначити, чи був це історичний фільм, чи ні. Ось тут в нас будуть проблеми, адже сам фільм художній, але в ньому присутні історичні елементи, а саме рабство, яке було нормою у ті часи. Можемо зрозуміти, що претензії висувають не стрічці з її основним сюжетом, а певним історичним елементам, без яких стрічка не могла репрезентувати події тих часів.

Необхідно буде навести скріншоти з цього фільму з моментами репрезентації потенційного расизму, привести аргументи того, що це не може бути расизмом. Таким чином буде зберігатися баланс думок, тому що як і у журналістській практиці, слід зберігати статус кво та бути об'єктивним.

Звинувачення у навмисному додаванні персонажів з певними особливостями – позитивну дискримінацію також можливо підтвердити чи спростувати. Як і у випадку з дискримінацією, позитивну дискримінацію можливо поділити на 3 категорії:

- Вимушена
- виправдана
- Невиправдана

Так, для вимушеної позитивної дискримінації, якщо цей проект має певне підґрунтя, слід віднести продовження традицій джерела\попередника. Так, наприклад, якщо у сиквелі фільму персонаж повинен бути за сценарієм

геєм через те, що у першому фільмі він був геєм. У цьому випадку, навіть якщо продовження знімає інша компанія, до неї не може бути претензій, бо вона апелює увагою до традицій та деталей отриманих з минулого цієї стрічки.

Виправдана позитивна дискримінація не приносить негативного впливу ні на стрічку, ні для глядачів\гравців, а лише вносить щось додаткове, або створює необхідний ефект, який додасть у кінцевий продукт позитивний вплив. Так, як приклад можливо розглянути мультфільм Рататуй.

У мультфільмі досягають підсвідомого сприйняття кожного персонажа по-різному. Компанія Ріхар, яка відповідальна за створення мультфільму створила атмосферу Парижу, міста у якому відбувались події цього зразка справжнього мистецтва. Оригінальна мова озвучення – англійська (американський лад) та французька.

Переклад російською зазнав кардинальних змін, які попри все також внесли зміни у сприйняття. Так, на ютуб каналі НІМА існує відео під назвою «Все ляпы русского дубляжа мультфильма "Рататуй" [ТРУДНОСТИ ПЕРЕВОДА]», у цьому відео розповідають та показують особливість оригінальної версії, та дубляжу. Особливу увагу слід звернути на акценти персонажів.

У оригінальному звучанні, головні герої, а саме пацюк Ремі та хлопець Лінгвіні розмовляють з американським акцентом, а всі інші персонажі на кухні, на якій головні герої працюють, розмовляють з французьким акцентом.

Як вдало зазначив автор каналу, це підкреслює те, що головні герої тут не рідні, вони відмінні від усіх на кухні. У російській версії навпаки, лише один персонаж розмовляє з акцентом – Скінер, шеф який намагався позбутися від Лінгвіні. У цьому випадку, компанія Ріхар навмисно у оригіналі змінила вимову персонажів, з одного боку дискримінуючи їх, у порівнянні з іншими, але у цей час, вони додали особливого шарму саме за допомогою цього, вони додали підсвідоме сприйняття цих персонажів. Така позитивна дискримінація – підбір акторів для голосів всіх на кухні саме з французьким акцентом була виправдана.

Мал. 3.4 Початок сцени, де звучить гра слів

Таку особливість застосування одночасно як англійської, так і французької використали й у сцені, де було два дуже схожих слова «We» (мал. 3.4) та «Oui» (мал. 3.5). При перекладі «We» значить «Ми», а французьке «Oui» у перекладі значить «Так».

Мал. 3.55 Кадр сцени, у якій гра слів досягла своєї розв'язки

Таким чином, відбувається гра слів, при якій слухачу приємно чути ці репліки, але вони не тільки не втрачають свого значення, але й отримують

додатковий колорит, за допомогою якого, глядача не тільки розважають, але й привертають увагу. Тож позитивна дискримінація французького акценту у оригіналі мультфільму цілком виправдана, її слід віднести до категорії «Виправдана дискримінація», тобто акторів підбирали з вимогою імітувати французький акцент, це було не необхідно, проте додало у продукт певні особливості, які позитивно вплинули на сприйняття.

Щоб навести приклад невинуватої позитивної дискримінації, слід повернутися до скандалу з серіалом «Відьмак», у якому глядачів обурило велика кількість темношкірих та азіатів. Так, окрім темношкірих Дріад, лицарів та ельфів, було помічено велику кількість темношкірих та азіатів серед звичайних статистів (мал. 3.6), які не впливали на сам сюжет, але впливали на сприйняття побуту чи світу серіалу загалом.

Мал. 3.66 Сцена з великою кількістю статистів

Повертаючись до аргументів про створення саги Сапковського, слід звернути увагу на те, що він брав натхнення з кельтських мотивів, тобто згідно з Вікіпедією (<https://uk.wikipedia.org/wiki/Кельти>) народу, предки якого почали розселення з територій на межі сучасної Франції та Німеччини, переважно у провінції Лотарингії. Звертаючи увагу на середньовічне населення Європи, слід відзначити саме домінування білошкірого населення, з малою

вірогідністю зустріти темношкірих або азіатів, навіть за наявності поодиноких випадків, їх слід розглядати як випадковість.

Також серед натовпу звичайних міських жителів було помічено багато азіатів, які історично, навіть якщо і в книжній сазі, не могли бути присутніми. У книгах не було згадано про різноманітність людської раси, тобто не було акценту на те, що у цьому світі взагалі існували представники монголоїдної раси. Таким чином, під тиском реальних рухів за інклюзивність, різноманіття, у серіалі виникли невиправдані деталі, які не додають у серіал нічого важливого, що можливо звести до навмисного втручання у акторський склад.

ВИСНОВКИ

У роботі розглянуто теоретичну базу пов'язану з особливістю вживання термінів «дискримінація» та «позитивна дискримінація». Перший розділ присвячений дослідженню теоретичної бази терміну «дискримінація», а також реальним прикладам. Також у першому розділі було створено поділ дискримінацій за її причиною та необхідністю.

1. Огляд наукової літератури показав, що поняття дискримінації має широке значення. Спираючись на розглянуті джерела, дискримінацію можна інтерпретувати як відмінність ставлення до різних осіб в залежності від їхніх особливостей. Створення медіапродуктів із урахуванням позицій позитивної дискримінації. Тож обмеження людей у реалізації їх прав буде прямою загрозою інклюзивності у сучасному суспільстві. Інклюзивність дозволяє різним людям розкрити свій потенціал та реалізувати свої задуми та таланти у найкращому вигляді, принести суспільству користь.

Законодавство має пробіли, через які не обмежується вплив дискримінації на медіаторчість, тобто не відбувається протидія дискримінації. Робота розглядає прояви дискримінації та як саме вона видозмінює мистецтво та медіапродукти. Наразі створюється стіна обмежень, яка базується на стереотипах та страху перед усім новим. У випадку, якщо не буде існувати протидії дискримінації, то буде неможливе виконання міжнародних зобов'язань України, а також неможливість як рівності, так і інклюзивності.

2. У результаті огляду джерел, було визначено форми та прояви дискримінації у сучасному суспільстві. До таких форм відносять, дискримінацію за расою, кольором шкіри, віросповіданням, статтю, а також іншим відмінностям, які можуть існувати у реальному суспільстві. У медіа, згідно з дослідженням найбільше випадків дискримінації на основі кольору шкіри, статі та раси.

У роботі було розглянуто прояви дискримінації, пов'язані з акторами, які дарували свій голос персонажам протягом багатьох років. Це можливо

назвати дискримінацією, адже акторів починають змушувати відмовлятися від своїх робіт через «невідповідний колір шкіри». Те, що вони робили свою роботу не створювало негативних наслідків, адже навіть якщо білошкірий актор озвучить намальованого казкового або іншого персонажа відмінного від нього, ніякої шкоди від цього не буде. Тож дискримінація поширюється на всіх і вона не обмежена простими словами, але й реальними вчинками які руйнують, або інакше змінюють життя людей.

3. У реальності позитивна дискримінація також називається позитивними діями, які спрямовані на збалансування тих чи інших несправедливостей. Однак, слід зазначити, що позитивні дії попри всі бажання рівності, тобто мети у протидії дискримінації, все одно використовують обмеження для «привілейованих груп» або так званої «більшості», яка умовно пригнічує меншини. Так, сучасною більшістю вважають саме білих, гетеросексуальних чоловіків, оскільки вони не входять до груп, які вважаються меншинами.

Позитивні дії спрямовані на надання переваг людям кольору, жінкам, ЛГБТ+ спільнотам. Кожна з цих меншин отримує власні переваги, а одна сторона, яка починає дискримінуватися, це ті, хто до цих груп не входить, як і сказано раніше, білі гетеросексуальні чоловіки. Позитивні дії можуть бути як слабкими, так і рішучими. Слабкі дії поступово збалансують суспільство, майже не викликаючи дискримінації, а рішучі позитивні дії вводять квоти, преференції, що викликає боротьбу з дискримінацією, за допомогою дискримінації.

4. До гострих тем, тобто тих, які мають суспільний резонанс по всьому світі є расизм та сексизм. Так, у ситуації з фільмом «Звіяні вітром», а також серіалом «The Great», стає зрозуміло різницю. Різниця у ставленні до різних картин насправді може бути расизмом, адже позитивні дії, які спрямовані на подолання стереотипів та дискримінації навпаки спотворюють мету та руйнують баланс у суспільстві.

Також розглянутий випадок з серіалом «Відьмак», де присутні друковані першоджерела зазнали змін через нерівнозначне ставлення до позитивної дискримінації та дискримінації загалом. Навмисне квотування та внесення змін виправдовується прагненням різноманіття та інклюзивності, але одночасно різноманіття розкрито лише у бік меншин тож балансу не досягнуто.

До вимушеної або виправданої позитивної дискримінації віднесемо розглянутий у розділі 2 випадок фільму «Грім у тропіках», де сам сюжет сприяв перевтіленню білошкірого актора у темношкірого. Тобто, сюжет не вимагав чіткої присутності білошкірого або темношкірого актора. Роберт Дауні-молодший з одного боку відповідав персонажу, як актор, так і персонаж білі, але у випадку персонажа він зазнав операцій, а у випадку актора, він був загримований під темношкірого. Це прояв виправданої позитивної дискримінації, що на роль темношкірого, хоч і операційно, персонажа, взяли білошкірого актора, якого загримували.

5. Питання чи слід боротися з дискримінацією за допомогою іншої дискримінації, тобто за допомогою позитивної дискримінації було розглянуто в розділі 3. Це стосувалось мистецтва, проте з незначними змінами може бути застосовано і до реальності у повсякденному житті. У мистецтві повинні панувати свобода слова та свобода думки. Не слід обмежувати авторів у їх думках та ідеях, проте, слід правильно класифікувати та подавати їх творчість. Правило збереження історичності може бути використано лише у випадку, коли кінцевий продукт позиціонується як історичний, а не пародію.

Позитивна дискримінація може існувати у мистецтві, але як окремий напрямок, тобто не змінювати безпосередньо основи. Згадуючи випадок з номінаціями ВАФТА та Oscars, які змінили свої стандарти та квотують не різноманітність, а домінантність меншин над більшістю. Наразі позитивна дискримінація з боку цих компаній є насправді дискримінацією, а не позитивна дискримінація, як її репрезентують громадськості. Справжньою позитивною дискримінацією могло слугувати створення окремої нагороди,

яка могла репрезентувати гострі соціальні проблеми, які актуальні у суспільстві.

Саме позитивна дискримінація формує сприйняття мистецтва для теперішнього покоління глядачів\читачів\користувачів. Якщо вона буде раціональною, то з її допомогою стане можливим зменшення культурного тиску, хвилюваннях у різних етнічних частинах людства та рівності всіх як перед законом так і перед логікою. У мистецтві всі мають бути рівними, а автори незалежними.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бачинська О.-М. І. Позитивні дії держави як засіб реалізації принципу недискримінації. *Право і суспільство*. 2018. № 4. С. 8-13.
2. Бачинська О.-М. І. Співвідношення принципів недискримінації та рівності у праві. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 9. С. 165-168.
3. Близнюк В. Жінки та чоловіки на ринку праці *Гендерний розвиток в Україні реалії і перспективи*. Київ, 2003. С. 31-38.
4. Бондаренко О., Буткевич М., Федорович І. Мова ворожнечі та ЗМІ: Міжнародні стандарти та підходи. Київ : Соціальна дія 2015. 64 с.
5. Бугаков М. Бестіарій. Ельфи. *Світ фантастики*. 2004. № 7. URL : <http://old.mirf.ru/Articles/art167.htm>
6. Виборчий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 7, № 8, № 9, ст.48.
7. Виконання Україною конвенцій ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок / ред. В. Рівна Державний комітет України у справах сім'ї та молоді. Київ, 2003.
8. Гінарару А. Від заборони дискримінації до сприяння рівності. Посібник для тренерів. Київ : Міжнародна організація праці, 2010.
9. Дарвін Ч. Походження видів. Київ – Харків : Державне видавництво сільськогосподарської літератури УРСР, 1949. 444 с.
10. Дашковська О. Р. Гендерна рівність в праві Європейського Союзу. *Актуальні проблеми сучасного міжнародного права* : зб. наук. ст. за матеріалами II Харк. міжнар.-прав. читань, присвяч. пам'яті проф. М.В. Яновського і В. С. Семенова, Харків, 21 листоп. 2016 р. : у 2 ч. Харків, 2016. Ч. 1. С. 46-49.
11. Дашковська О. Р. Дискримінація за ознакою статі: деякі загальнотеоретичні аспекти. *Вісник академії правових наук України*. 2005. № 3. С. 219-226.

12. Декларація принципів толерантності. ЮНЕСКО; Декларація, Міжнародний документ від 16.11.1995. Париж. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_503.
13. Жінки та чоловіки на ринку праці України. Порівняльне дослідження України та ЄС. Київ : ВАІТЕ, 2011. 32 с.
14. Журавльова Г. Стверджувальні дії держави та принципи рівності. *Национальный юридический журнал: теория и практика*. 2017. № 3. С. 27-30.
15. Журавльова Г. С Принцип рівності та заборони дискримінації у конституційному праві: автореф. ... дис. док. юрид. Наук : 12.00.02. Ужгород, 2018. 36 с.
16. Журавльова Г. С. Гендерна політика в Україні. *Вісник Маріупольського державного університету. Сер.: Право*. 2013. № 6.
17. Інформаційний бюлетень прецедентної практики Європейського Суду № 143 7.7.2011 Європейський Суд з прав людини. URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-117502>.
18. Йолкіна Н. Ейджизм по-українськи або як протидіяти дискримінації за віком. *Трудові ініціативи*. 2019. URL : <http://trudovi.org/show-news/Trudovi-prava/ageism-discrimination>.
19. Коваль О. Окремі аспекти гендерної політики в Україні. *Гендерна рівність і розвиток: Погляд у контексті Європейської стратегії України* / ред. А. Чернова. Київ, 2016. С. 226-234.
20. Ковальова Т. Як мас-медіа руйнують стереотипи про людей з інвалідністю. *Права людини та мас-медіа в Україні: Збірник конспектів лекцій* / Авт. кол. – За ред. Виртосу І., Шендеровського К. – Київ: Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка. 2018. с. 199-206.
21. Кодекс законів про працю України Кодекс України; Закон, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII.
22. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Редакція 02.10.2013. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004

23. Кумівство. *Словник української мови: в 11 тт.* / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1970—1980. Т. 4. С. 398.
24. Лаврінчук І. П. Трудове законодавство України. Гендерна експертиза/ відп. ред. Т. М. Мельник. Київ : Логос, 2001. 70 с.
25. Лобанова Л. Ніколаєнко Т. Гендерні акценти в економічному житті. *Гендерний розвиток в Україні реалії і перспективи*. Київ, 2003. С. 25-30.
26. Мандель Р. Я. Види дискримінації. *Актуальні проблеми реформування сучасного суспільства : матеріали міжн наук.-практ. конф.*, м. Львів, 27-28 жовт. 2017 р. Львів, 2017. С. 11-14.
27. Мандель Р. Я. Толерантність як умова запобігання дискримінації. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. Вип. 1(1). С. 15-17.
28. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації *ООН*; Конвенція, Міжнародний документ, Заява від 21.12.1965
29. Нейманіс А. Впровадження гендерних підходів: практичний посібник. Братислава, 2002.
30. Паніна Н. Фактори національної ідентичності, толерантності, ксенофобії та антисемітизму у сучасній Україні *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. Київ : Інститут соціології Національної академії наук України, 2005. № 4. С. 26-45.
31. Плахотнік О. Пострадянський фемінізм: український варіант. *Гендерные исследования*. 2008. № 17. С. 183-198.
32. Погребняк С. Роль принципу недискримінації в загальній концепції рівності. *Вісник академії правових наук України*. 2007. № 3. С. 23-34.
33. Погребняк С. П. Роль позитивної дискримінації в загальній концепції рівності. *Університетські наукові записки*. 2008. № 1. С. 23-28.
34. Полховська І. К. Заходи позитивної дискримінації в чинному законодавстві України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 6. С. 71-74. URL : http://lsej.org.ua/6_2018/17.pdf.

35. Пономарьов С. Ю., Федорович І. Ю. Запобігання та протидія дискримінації в Україні : посібник для працівників органів державної влади та місцевого самоврядування. Київ : Міжнародна організація з міграції, Представництво в Україні, 2014. 74 с.

36. Природний добір. *Словник української мови: в 11 тт.* / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1970-1980. Т. 2. С. 320.

37. Про дискримінацію в галузі праці та занять: Конвенція № 111 Міжнародної організації праці 1958 р. *Конвенції та рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці. 1919-1964.* Женева, 2001. Т. 1. С. 648-651.

38. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 52, ст.561. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15/ed20180107#Text>.

39. Равлінко З. П. Заборона дискримінації: загальнотеоретичне дослідження : дис. ... канд. юр. наук : 12.00.01 Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2016. 201 с. URL : http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/34248/4/dysertaciya_na_zdobuttya_naukovogo_stupenya_kandydata_nauk_ravlinko_z.p.pdf

40. Репрезентація гендерних ідентичностей в українських регіональних змі : звіт. Київ : Академія Української преси. Київ, 2013.

41. Рівність за ознакою статі в економічній сфері: зобов'язання України перед ЄС (ключові Директиви ЄС щодо забезпечення гендерного балансу на ринку праці та в професійній діяльності, їх розвиток у практиці Суду Справедливості) / упорядник О.О. Уварова. Харків : Видавництво «НТМТ», 2015. 150 с.

42. Сав'юк О. В. Проблема ксенофобії та расизму в Україні: соціально-правовий аспект. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія Психологія.* 2012. Вип. 2(2). С. 78-86.

43. Сапковский А. Эльфы. Бестиарій. Москва : АСТ, 2017. 199 с.

44. Сахарук І.С. Дискримінація за ознакою віку в сфері праці. *Вісник Запорізького національного університету*. 2011. № 3. С. 63-70.
45. Скулкіна К. М. Ксенофобія як психолого-правова проблема. *Юридична психологія та педагогіка*. 2013. № 1. С. 47-54. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/urpp_2013_1_8.
46. Соколик М. Сімейний добробут: чи залежить він від гендерного статусу? *Гендерний розвиток в Україні реалії і перспективи*. Київ, 2003. С. 46-52.
47. Стандарт рівності: Посібник пресової практики з гендерної перспективи / Ю. Гончар, Т. Кузнецова, О. Погорелов, С. Штурхецький / за ред. С. В. Штурхецького. Рівне : Видавець О. Зень, 2015. 200 с.
48. Уварова О. О. Права жінок та гендерна рівність : навчальний посібник. Київ, 2018. 204 с.
49. Участь жінок у політиці та процесі прийняття рішень в Україні. Стратегії впливу. Київ : Український жіночий фонд, 2015. 39 с.
50. Фулей Т., Федорович І. Порадник із запобігання та протидії дискримінації / за ред. О. Полюх. Київ : Фенікс, 2017. URL : <https://rm.coe.int/non-discrimination-guidebook-final>
51. Христова Г. О. Позитивні зобов'язання держави в системі доктринальних підходів до тлумачення і застосування Європейської конвенції з прав людини. *Теорія і практика правознавства*. 2014. Вип. 2. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2014_2_55
52. Христова Г. О. Позитивні обов'язки держави у сфері протидії дискримінації . *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 4. С. 11-20. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/varny_2013_4_4
53. Чернявська Л. Проблема недопущення ксенофобії та дискримінації як складова інформаційної безпеки сучасного інформаційного простору. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського : зб. наук. пр. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України*. Київ, 2017. Вип. 48. С. 567-575.

54. Чорноус Г. Жінки в політиці. *BBC News Україна*. 2019. URL : <https://www.bbc.com/ukrainian/features-48637941>.
55. Шевченко З.В. Позитивна дискримінація. *Словник гендерних термінів*. Черкаси: видавець Чабаненко Ю. 2016. 336 с. URL : <http://a-z-gender.net/ua/>.
56. Що таке конкуренція. *Антимонопольний комітет України*. Київ, 2019. URL : <https://amcu.gov.ua/napryami/konkurenciya/shcho-take-konkurenciya>.
57. Янковець І. В. Позитивна дискримінація як соціально-правове явище. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2018. № 3. URL : http://apnl.dnu.in.ua/3_2018/14.pdf
58. A 'handful' of Cisco employees were fired after posting offensive comments objecting to the company's support of the Black Lives Matter movement. *Business Insider*. 2020. URL : <https://www.businessinsider.com/cisco-employees-fired-racist-comments-black-lives-matter-2020-7>
59. About #BlackLivesMatter, official cite. URL : <https://blacklivesmatter.com/about/>
60. Academy establishes representation and inclusion standards for Oscars® eligibility. *Oscars*, 2020. URL : <https://www.oscars.org/news/academy-establishes-representation-and-inclusion-standards-oscarsr-eligibility>
61. Albertyn W. Discrimination in the workplace – part 1. *LabourMan*. 2015. URL : <https://labourman.co.za/discrimination-in-the-workplace-part-1/>
62. Ankel S. Racism in the entertainment industry: 'The Simpsons' will no longer have white actors voice non-white characters. *Insider*. 2020. URL : <https://www.insider.com/simpsons-white-actors-to-no-longer-voice-non-white-characters-2020-6>
63. BFI Diversity Standards. URL : <https://www.bfi.org.uk/inclusion-film-industry/bfi-diversity-standards>
64. Carr D., Giddens A., Deneier M., Appelbaum R. Introduction to sociology. New York, W.W. Norton & Company, 2018. URL : <https://wwnorton.com/books/9780393639452>

65. Discrimination. *Cambridge Dictionary*. Cambridge. URL : <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/discrimination>
66. Drescher F., Christiansen A. Beyond the Castle – Positive progress in the representation of female video game characters. 2014 32 p.
67. Edward N. Zalta The Stanford Encyclopedia of Philosophy. Stanford University. Stanford. URL : <https://plato.stanford.edu/>
68. Gard interview (1999). *Computer Game Graphics*. Watson-Guptill. p. 89.
69. Grant N., King I. Cisco Fires Workers for Racial Comments During Diversity Forum. *Bloomberg*. 2020. URL : <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-07-17/cisco-fires-workers-for-racial-comments-during-diversity-forum>
70. Gravley G. We Counted Every Curse Word in Every Quentin Tarantino Movie. *Dallas Observer*. 2019. URL : <https://www.dallasobserver.com/arts/we-ranked-every-tarantino-movie-by-the-amount-of-cursing-11721727>
71. Holzer H. The economic impact of affirmative action in the US *Swedish economic policy review* 14 (2007)
72. Holzer H., Neumark D. Affirmative Action: What Do We Know *Journal of Policy Analysis and Management* 2005
73. Humphries W. Orcs in The Lord of the Rings show Tolkien was racist. *TheTimes* 2018. URL : <https://www.thetimes.co.uk/article/orcs-show-tolkien-was-racist-w3t95nqtp>
74. Legendarium. Youtube. URL : <https://www.youtube.com/channel/UCjTbip6QaDszfUNhAni9yOw>
75. Lopez-Claros, Augusto & Zahidi, Saadia. Women's Empowerment: Measuring the Global Gender Gap. Geneva, Switzerland: World Economic Forum. 2005
76. MelsMole Female bodybuilder here to end the justifications that Abby's physique is realistic in the TLOU world. URL : <https://www.reddit.com/r/>

TheLastOfUs2/comments/hor2t6/female_bodybuilder_here_to_end_the_justifications/

77. Non-discrimination. *Cambridge Dictionary*. Cambridge. URL : <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/non-discrimination>

78. Otterson J. 'Family Guy' Star Mike Henry Will No Longer Play Cleveland Brown. *Variety*. 2020. URL : <https://variety.com/2020/tv/news/family-guy-cleveland-mike-henry-1234691851/>

79. Pojman L. The Case Against Affirmative Action *International Journal of Applied Philosophy* 12 (1):97-115 (1998)

80. Shaw A., Friesem E. Where Is the Queerness in Games? *International Journal of Communication* № 10, 2016 p 3877-3889

81. Stanford E. This Is Not History's Catherine the Great. *The New York Times*. 2020. URL : <https://www.nytimes.com/2020/05/08/arts/television/the-great-hulu.html>

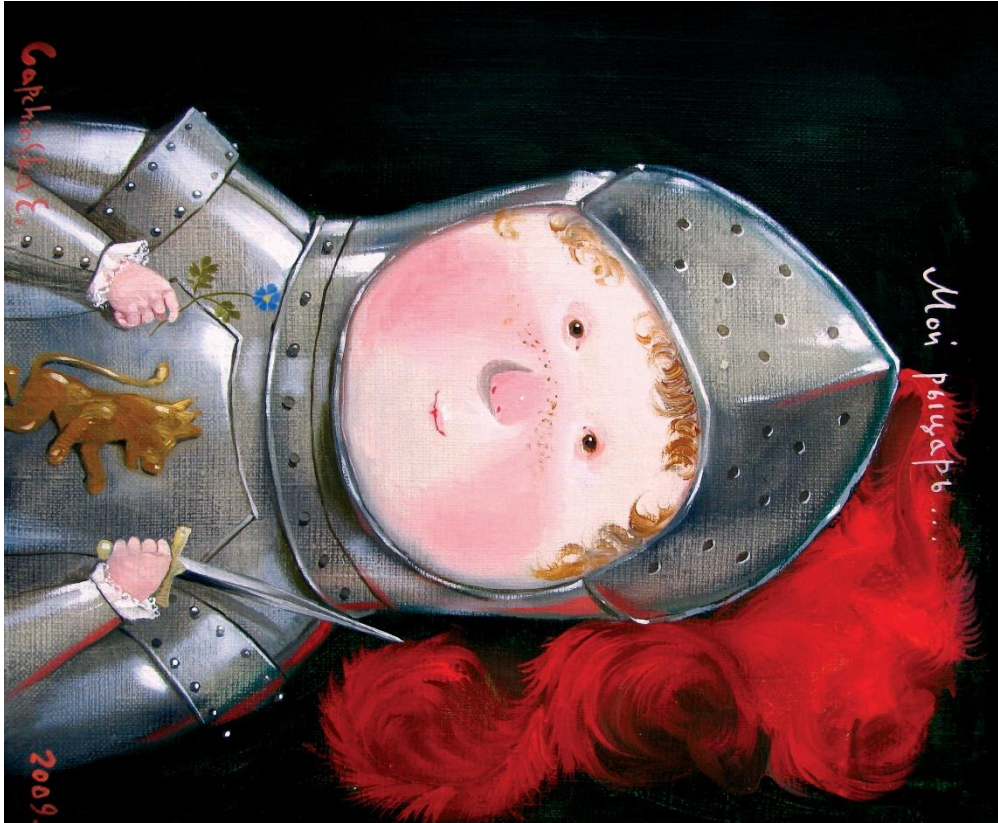
82. The lastof Us 2. Metacritic. URL : <https://www.metacritic.com/game/playstation-4/the-last-of-us-part-ii>

83. Thorne W. 'The Simpsons' Will 'No Longer Have White Actors Voice Non-White Characters,' Producers Say. *Variety*, 2020. URL : <https://variety.com/2020/tv/news/the-simpsons-will-no-longer-have-white-actors-voice-non-white-characters-producers-say-1234691910/>

84. Wallace C. Samuel L. Jackson Operates Like He Owns the Place. *Esquire*. 2019. URL : <https://www.esquire.com/entertainment/movies/a26454543/samuel-l-jackson-captain-marvel-interview-2019/>

Додаток А

ПРИКЛАД РОБІТ ЄВГЕНІ ГАПЧИНСЬКОЇ

Додаток Б

ЗМІНЕНІ ЗОБРАЖЕННЯ

SUMMARY

Motrevych Oleksii Positive Discrimination as a Factor of Media Art. Zaporizhzhya, 2020. 103 pp.

The development of gender equality and the fight against discrimination have been active for the last ten years. Based on these trends, as well as the journalistic approach, in other words the balance of opinions and objective perception of the situation, with the views of both parties, it is possible to conduct a detailed analysis of discrimination and positive discrimination faced by many people and prescribed by law. The study reveals the very meaning of the concept of discrimination, which corresponds to it, as well as what can be considered discrimination.

The goal of this study is: create clear tools to limit the impact of positive discrimination, as well as means to protect authors, developers from encroachment on their author's opinion and freedom of creativity.

In the work theoretical and practical methods are used. There, are analysis, descriptive method, content analysis, induction, method of classification and generalization, problem-thematic method.

We achieved such results: classification of discrimination and positive discrimination on the basis of coercion, as well as created opportunities and arguments to study the effects of all manifestations of discrimination in the field of art and media.

Significance of the research is clear: authors and creators can have their opinion and can be defended against unreasonable claims in discrimination and can make what they think is needed. It also grant's opportunity to create new research ground for many promising scientists.

Keywords: discrimination, stereotypes, cinema, computer games, equality, LGBTQ+, positive discrimination, feminism, media discourse.

**Декларація академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ**

Я Мотрєвич Олексій Володимирович, студент 2 курсу, форми навчання денної, факультету журналістики, спеціальність медіакомунікації, адреса електронної пошти mot.alex.vl@gmail.com.

- Підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Позитивна дискримінація як чинник медіатворчості» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом якої ознайомлений;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____ Підпис _____ Мотрєвич О. В.

Дата _____ Підпис _____ Чернявська Л. В.